

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди
Факультет мистецтв

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПАКЕТ

Галузь знань: 01 Середня освіта

Спеціальність: 014 Середня освіта (Музичне мистецтво)

Предметна спеціалізація: Музичне мистецтво

Форми навчання: денна

Ліцензійний обсяг: 25

ЗМІСТ

1. Факультет

1.1. Історія створення факультету та загальна інформація про факультет

пер. Фанінський, 3-в
м. Харків
Україна 61166
тел. (057) 7021526
e-mail: faculty-arts@hnpu.edu.ua

Декан факультету – доктор педагогічних наук, професор Соколова Алла Вікторівна;

Заступник декану з навчальної роботи – кандидат педагогічних наук, доцент Васильєва Оксана Вікторівна;

Координатор з виховної роботи – кандидат педагогічних наук, доцент Данилюк Микола Миколайович.

Факультет мистецтв ХНПУ імені Г.С. Сковороди є гармонічним продовжувачем музично-педагогічного факультету, який було започатковано у 1991 році. До цього часу з 1954 по 1969 рр. у ХДПУ імені Г.С. Сковороди підготовка музично-педагогічних кадрів здійснювалася кафедрою музики та співу на філологічному факультеті, а з 1982 р. кафедрою музики, естетики та образотворчого мистецтва на факультеті початкових класів. У 1991 році з відкриттям музично-педагогічного факультету створено сектори фортепіано та музично-педагогічних дисциплін, народних інструментів, хорового диригування та вокально-хорової підготовки вчителя. Які через рік були об'єднані у кафедри музично-інструментальної підготовки та вокально-хорової підготовки вчителя. Водночас з цим на факультеті було відкрито хореографічне відділення та спеціальність «Музика і хореографія», а з 1998 року розпочато випуск спеціальності «Хореографія».

В 2001 році було засновано кафедру хореографії, яка готує фахівців зі спеціальності «Хореографія» за двома напрямками: народна хореографія та сучасна бальна хореографія.

ХНПУ імені Г.С.Сковороди в 2003 ліцензував і розпочав підготовку освітньо-кваліфікаційних рівнів бакалавр та спеціаліст спеціальностей «Педагогіка і методика середньої освіти. Музика», «Педагогіка і методика середньої освіти. Хореографія» з присудженням кваліфікація вчитель музичного мистецтва, вчитель хореографії. У 2005 році ліцензовано магістратуру за спеціальностями 0101 Педагогічна освіта. 8.02020201 Хореографія і здійснено перший випуск фахівців з кваліфікацією викладач хореографічних дисциплін, балетмейстер, вчитель хореографії.

Згідно з рішенням ДАК у 2008 р. акредитовано спеціальність 0202 Мистецтво. 6.020204 Музичне мистецтво, 0202 Мистецтво. 7.02020401 Музичне мистецтво та 0101 Педагогічна освіта. 8.010103 Педагогіка і

методика середньої освіти. Музика. 0202 Мистецтво. 8.0202401 Музичне мистецтво за освітньо-кваліфікаційними рівнями бакалавр, спеціаліст і магістр.

У різні роки на факультеті мистецтв працювали відомі українські митці та науковці. Серед них: народна артистка України, професор В.Ф. Арканова, народний артист України, професор К.Г. Шаша, народний артист України, професор А.В. Калабухін, директор Харківської обласної філармонії, заслужений діяч мистецтв України Ю.В. Янко, заслужений артист України, професор В.І. Доценко, заслужений артист України О.І. Огурцов, заслужена артистка України В.О. Дорошенко, доктор мистецтвознавства, професор О.Г. Роценко.

Факультет мистецтв пишається своїми випускниками–науковцями: доктором педагогічних, доцентом В.В. Тушевою, кандидатами педагогічних наук І.М. Авескуловою, В.А. Алтуховим, Л.В. Беземчук, Ю.В. Бекетовою, Н.А. Бугаєць, В.М. Волчуковою, А.В. Ковтун, А.С. Корчагіною, О.М. Лук'яненко, Є.В. Баклаженко, О.А. Мкртичян, І.П. Парфентьевою, В.В. Поповою, І.В. Ревенко, М.О. Ткаченко, В.В. Фомінім.

Значний внесок у розвиток музично-педагогічної освіти зробили вчителя-методисти, переможці та фіналісти міських й обласних конкурсів «Вчитель року»: Г.В. Сіряк, Т.В. Максименко, Н.М. Міщенко, В.В. Сіра, Т.В. Заборкіна.

1.2. Структура та організація факультету

Факультет мистецтв ХНПУ імені Г.С. Сковороди складається з чотирьох кафедр:

1. Кафедра теорії і методики мистецької освіти та диригентсько-хорової підготовки вчителя

Завідувач кафедри – доктор педагогічних наук, професор Смирнова Тетяна Анатоліївна

Кількість викладачів – 10,

З них:

Докторів наук, професорів – 1

Докторів наук, доцентів – 2

Кандидатів наук, доцентів – 4

Кандидатів наук, викладачів – 1

Викладачів без наукового ступеню – 2

3 концертмейстери

2. Кафедра музично-інструментальної підготовки вчителя

Завідувач кафедри доктор мистецтвознавства, професор Калашник Марія Павлівна

Кількість викладачів – 8

З них:

Докторів наук, професорів – 1

Докторів наук, доцентів – 1

Кандидатів наук, професорів – 1

Кандидатів наук, викладачів – 2
Викладачів без наукового ступеню – 3
Кількість концертмейстерів – 7

3. Кафедра вокальної культури та сценічної майстерності вчителя

Завідувач кафедри – доктор педагогічних наук, професор Ткаченко
Тетяна Володимирівна

Кількість викладачів – 7
З них:
Докторів наук, професорів – 1
Кандидатів наук, доцентів – 2
Кандидатів наук, викладачів – 1
Викладачів без наукового ступеню – 3
Кількість концертмейстерів – 4

4. Кафедра хореографії

Завідувач кафедри – кандидат педагогічних наук, професор Бугаєць
Наталія Анатолівна

Кількість штатних викладачів – 14
З них:
Кандидатів наук, доцентів – 4
Старших викладачів без наукового ступеню – 4
Викладачів без наукового ступеню – 6
Концертмейстерів – 4

1.3. Перелік спеціальностей, що пропонуються на факультеті

Сьогодні на факультеті мистецтв за освітнім рівнем бакалавр існують спеціальності:

6.020204 «Музичне мистецтво» та 014 Середня освіта (Музичне мистецтво), термін навчання 4 роки на базі повної загальної середньої освіти, кваліфікація вчитель музичного мистецтва з можливістю продовження навчання для здобуття освітнього рівня магістр.

6.020202 «Хореографія» та 024 «Хореографія», термін навчання 4 роки на базі повної загальної середньої освіти, кваліфікація, вчитель хореографії з можливістю продовження навчання для здобуття освітнього рівня магістр.

За освітнім рівнем магістр зі спеціальностей

014 Середня освіта (Музичне мистецтво): кваліфікація: вчитель (викладач) музичних дисциплін; *термін навчання:* 1 рік 4 місяці на основі базової вищої освіти за освітнім рівнем бакалавр або повної вищої освіти за освітнім рівнем спеціаліст.

024 Хореографія: кваліфікація: викладач хореографічних дисциплін, балетмейстер, вчитель хореографії; *термін навчання:* 1 рік 4 місяці на основі базової вищої освіти за освітнім рівнем бакалавр або повної вищої освіти за освітнім рівнем спеціаліст.

1.4. Умови для навчання

Студенти факультету мистецтв мають можливість удосконалювати свою педагогічну та виконавську майстерність у камерній залі, концертно-оркестровому залі, хоровому класі, 17 класах для індивідуальних занять з

музичного інструменту, хорового диригування, постановки голосу. виставочній концертній залі. Матеріально-технічна база для підготовки студентів налічує два комп'ютерних класи, кабінет нотно-музичної літератури, навчально-методичні кабінети фортепіанної та вокально-хорової підготовки, методики музичного виховання, світової художньої культури. Музичний фонд містить 56 музичних інструментів для народного та естрадно-симфонічного оркестрів, 36 фортепіано, 2 роялі, 4 хореографічних зали, музично-акустичну апаратуру, необхідну для навчальної та концертної діяльності. Всі дисципліни навчального плану, розробленого для підготовки студентів, забезпечено навчально-методичною та нотною літературою, фонотекою та інструментарієм для професійно-наукової та концертно-виконавської діяльності.

3. Загальний опис спеціальності

Об'єктом вивчення є інноваційні способи організації теоретичної і практичної діяльності учасників освітнього процесу, зумовлені закономірностями та особливостями змісту мистецьких, музично-педагогічних, музично-психологічних, мистецтвознавчих та музично-виконавських дисциплін.

Основними цілями навчання передбачається формування професійних компетентностей майбутніх магістрів музичного мистецтва до мистецько-творчої, науково-педагогічної й дослідницької професійної діяльності у середніх та вищих навчальних закладах I-IV рівнів акредитації.

Теоретичний зміст предметної області складають методологія мистецької освіти, психолого-педагогічні основи вищої мистецької, музично-педагогічної освіти, історія, теорія, методика викладання музично-виконавських та музично-педагогічних дисциплін у середніх та вищих навчальних закладах I-IV рівнів акредитації.

2. Кафедри факультету

2.1.1. Історія створення кафедри та загальна інформація про кафедру теорії і методики мистецької освіти та диригентсько-хорової підготовки вчителя.

Випускова кафедра теорії і методики мистецької освіти та диригентсько-хорової підготовки вчителя заснована у 2010 році на підставі поєднання кафедр мистецької освіти (заснована у 2008 р.) і вокально-хорової підготовки вчителя (заснована у 1998 р.). Завідувач кафедри – доктор педагогічних наук, професор Смирнова Т.А. Кафедра здійснює комплексну мистецьку освіту майбутніх учителів музичного мистецтва, зокрема, музично-педагогічну, музично-теоретичну та диригентсько-хорову підготовку студентів. Кадровий склад кафедри налічує 2 доктора наук, професори; 3 доктора наук, професори кафедри; 5 кандидатів наук, доцентів; 1 доцент, 1 старший викладач кафедри. Частка науково-педагогічних

працівників із науковими ступенями та вченими званнями, які забезпечують викладання лекційних годин дисциплін з циклу професійно орієнтованої підготовки складає 100%, у тому числі на постійній основі 100%, серед них докторів наук, професорів – 50%. Зокрема, лекційні курси викладають: Смирнова Т.А. – доктор педагогічних наук; професор, Калашник М.П. – доктор мистецтвознавства, професор, Заслужений діяч мистецтв України; Соколова А.В. – доктор педагогічних наук, доцент, Тушева В.В. – доктор педагогічних наук, доцент, Матвеева О.О. – доктор педагогічних наук, доцент.

2.1.2. Структура та організація кафедри.

Кафедра теорії і методики мистецької освіти та диригентсько-хорової підготовки вчителя є випусковою кафедрою факультету мистецтв Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди. Професорсько-викладацький склад кафедри здійснює комплексну підготовку майбутніх учителів мистецьких дисциплін. Цикл мистецько-педагогічних дисциплін спрямований на професійно-творчий розвиток магістрантів, поєднання теоретичної і практичної складової їх підготовки (методологія та методи наукових музично-педагогічних досліджень, теоретико - методологічні основи музичної педагогіки, методика викладання музичної педагогіки). Цикл диригентсько-хорових дисциплін практикум з виконавської майстерності викладача музичного мистецтва («Методика викладання диригентсько-хорових дисциплін», «Хоровий клас», «Хорове диригування»), спрямований на поглиблення професійної підготовки майбутніх викладачів диригентсько-хорових дисциплін.

2.1.3. Організація навчального процесу

Організація навчального процесу кафедри теорії і методики мистецької освіти і диригентсько-хорової підготовки вчителя відбувається відповідно положення про організацію освітнього процесу в ХНПУ імені Г.С. Сковороди. Навчальний процес відбувається на підставі лекційних, семінарських, практичних. Вагомий відсоток складають індивідуальні заняття, які сприяють підвищенню інтересу студентів до диригентсько-хорової діяльності, привчають їх до активної самостійної творчої діяльності.

2.1.4. Основні методи навчання і викладання

На заняттях з диригентсько-хорових та мистецько-педагогічних дисциплін, що викладаються на кафедрі, значної уваги приділяється впровадженню методів співробітництва, що передбачають взаємозбагачення суб'єктів музично-творчого співробітництва, народження колективної індивідуальності. Цьому сприяють методи і форми організації міжособистісного і музично-творчого діалогу, встановлення контакту, бесіди,

розповіді, вирішення професійних ситуацій співробітництва, емоційної підтримки (схвалення, подяка, прояв довіри, захоплення, турбота, увага).

Методи стимулювання позитивної мотивації студентів до мистецької освіти сприяють розвитку творчих засад особистості майбутнього вчителя (емоційного впливу, постановки перспектив, навчально-творчих ситуацій, прикладу, переконання).

Специфічні методи (концентричний, фонетичний, метод показу й наслідування, порівняльного аналізу, метод емоційної драматургії, інтерпретації, імпровізації, рольові ігри) підвищують рівень професійної підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва).

Інноваційні методи навчання (комп'ютерна підтримка навчального процесу, моделювання видів вокальної-хорової діяльності, стимулювання художнього навчання, пролонгований художньо-виконавський тренінг, художньо-психологічна підтримка, регуляція вольових зусиль) підвищують ефективність навчального процесу.

2.1.5. Позааудиторна робота

Позааудиторна робота є складовою організації навчально - виховного процесу на кафедрі теорії і методики мистецької освіти та диригентсько-хорової підготовки вчителя. Саме вона органічно доповнює та підсилює формування особистості майбутнього вчителя музичного мистецтва і характеризується безперервністю освіти і виховання у специфічних кафедральних заходах; як середовище, що надає можливість розкрити нахили, здібності та інтереси студентів, сформуванню соціальної активності і реалізувати один із видів соціально-громадської діяльності – самоврядування.

Кафедрою теорії і методики мистецької освіти та диригентсько-хорової підготовки позааудиторна робота здійснюється у наступних напрямках:

- керівництво комісією Міністерства освіти і науки України з питань стандартизації вищої педагогічної освіти (професор Смирнова Т.А.);

- організація Всеукраїнського музичного конкурсу-фестивалю «Арт-Домінанта» за номінаціями: вокальні ансамблі, хорові ансамблі, методична майстерність (художній керівник професор Смирнова Т.А.);

- організація міжнародної науково-практичної конференції «Час мистецької освіти» (заступник голови орг. комітету проф. Смирнова Т.А., орг. комітет доц. Васильєва О.В., доц. Лук`янченко О.М., доц. Беземчук Л.В., доц. Барсукова Н.С.), наукових студентських конференцій;

- заохочення та підготовка студентів до Всеукраїнської олімпіади зі спеціальності «Музичне мистецтво» (доц. Беземчук Л.В, доц. Васильєва О.В., доц. Лук`янченко О.М., проф. Соколова А.В.);

- підготовка студентських хорових колективів до участі у Всеукраїнських та регіональних музичних конкурсах з хорового виконавства (проф. Соколова А.В., доц. Королевський В.В., ст. викл. Литвиненко Т.О.);

- проведення консультацій, співбесід щодо виконання індивідуально-дослідних завдань з питань реалізації нових шкільних стандартів в освітній галузі «Мистецтво»; створення умов для спілкування, обміну інформацією, уміннями, навичками творчої діяльності (доц. Лук'яненко О.М., доц. Беземчук Л.В.);

- здійснення керівництва в процесі підготовки студентами анотацій на хоровий твір, добір творів для дитячого хорового виконання, осягнення змістової та технічної складової музичного твору (проф. Соколова А.В., проф. Смирнова Т.А., доц. Васильєва О.В., доц. Королевський В.В., доц. Мартиненко І.І., доц. Тушева В.В., ст. викл. Литвиненко Т.О.).

Позааудиторна робота, що здійснюється викладачами кафедри активно входить у навчально-виховний процес, науково-дослідну діяльність факультету мистецтв та сприяє формуванню у майбутніх фахівців полікультурних та комунікативних компетентностей, саморозвитку та самоосвіти, здатності до раціональної продуктивної творчої діяльності.

2.1.6. Впровадження новітніх технологій

Специфіка діяльності сучасного вчителя музичного мистецтва вимагає насичення його професійної підготовки педагогічними та мультимедійними технологіями. Викладачами кафедри приділяється увага підвищенню позитивної мотивації студентів до диригентсько-хорової та мистецької діяльності. Всіляко стимулюється інтерес студентів до вивчення нових дисциплін, прагнення самостійно опановувати нові і вдосконалювати знайомі музично-виконавські уміння, досягати успіху на заняттях хорового класу, хорового диригування, музично-педагогічних дисциплін. Суттєву роль у розвитку професійної мотивації майбутніх учителів мистецьких дисциплін відіграє завчасна пропедевтична практика у провідних навчальних закладах Харкова: гімназії №14, ліцеї мистецтв № 133, зош № 122, №146, № 150, № 154, де працюють учителі-методисти вищої категорії, завідувачі методичних об'єднань.

На заняттях з методики музичного виховання, музичної педагогіки, музичної психології, хорознавства, які викладаються з елементами проблемної, контекстної, евристичної технологій навчання, активно застосовуються мультимедійні засоби навчання (презентації, медіа-галереї, медіа-екскурсії, мультимедійний інструктаж), електронні посібники, що забезпечують традиційне й інноваційне, образне і логічне поєднання інформації (аудіо, відеозвукові, текстові, анімаційні, графічні файли). Широкого розповсюдження набуває метод проекту, який забезпечує майбутніх учителів музичного мистецтва досвідом моделювання художньо-творчої діяльності учнів. Студенти під час вивчення курсів, що викладаються на кафедрі, беруть участь у дискусіях, емоційно-артистичних тренінгах, складають професійні автопортрети, добирають електронні тлумачні словники, кошики термінів, згортки музично-педагогічної та

мистецтвознавчої інформації, що сприяє узагальненню, систематизації та практичному застосуванню набутого професійного досвіду.

2.2.1. Історія створення кафедри та загальна інформація про кафедру

Кафедру музично-інструментальної підготовки було створено в 1983 році. У 1982 році в зв'язку з відкриттям спеціальностей «вчитель початкових класів та музики» та «вчитель початкових класів та образотворчого мистецтва» за наказом ректора академіка Прокопенко І.Ф. було створена секція музики, естетики та образотворчого мистецтва, яка у 1983 році була перетворена в кафедру. При підтримці кафедри музично-інструментальної підготовки у 1996 році – відкрито заочне відділення та спеціальність з підвищення кваліфікації вчителів музики.

З часу відродження (1983 р.) керівництво кафедрою здійснювали талановиті педагоги і музиканти – доктор філософії, професор Кузнецова О.А., доцент Білокур С.М.. З 2016 р. кафедру очолює доктор мистецтвознавства, професор, Заслужений діяч мистецтв України Калашник М.П..

При підтримці кафедри музично-інструментальної підготовки у 1996 році – відкрито заочне відділення та спеціальність з підвищення кваліфікації вчителів музики.

Кафедра забезпечує викладання таких предметів: основний музичний інструмент (фортепіано, гітара, баян, акордеон, балалайка, скрипка, тощо), оркестровий клас, ансамбль, додатковий музичний інструмент, світова художня культура, методика художньої культури, етики та естетики, музикування та імпровізація, практикум за кваліфікацією, методика викладання дисциплін кваліфікації, тощо.

Навчально-виховний процес на кафедрі забезпечує професорсько-викладацький склад з 8 викладачів, з яких – 1 Заслужений діяч мистецтв України, 2 доктори наук, 2 професори, доценти, кандидати наук та інші досвідчені викладачі.

Протягом свого існування педагогічний колектив активно працював над кафедральними науковими темами: «Музично-просвітницька підготовка в педагогічній освіті», з 2016 року «Сучасне українське інструментальне виконавство: художньо-естетичні, історико-теоретичні, культурологічні, педагогічні аспекти».

У результаті наукової діяльності за останні роки професорсько-викладацьким колективом кафедри видано ряд наукових праць, монографій, музичних збірок, навчальних посібників, методичних рекомендацій. Щорічно колектив кафедри публікує у вітчизняних та міжнародних наукових виданнях статті та тези.

Викладачі кафедри є членами творчих спілок: Національної всеукраїнської музичної спілки, Національної Спілки композиторів України, Асоціації піаністів-педагогів Європи «ЕРТА»; членами журі міжнародних,

всеукраїнських та регіональних конкурсів і фестивалів у галузях музичного мистецтва.

Гордістю кафедри є творчі студентські колективи, які очолюють викладачі кафедри музично-інструментальної підготовки: Народний колектив оркестр народних інструментів «Слобожанські узори» (художній кер. проф. Кузнецова О.А., диригент Жуков В.П.); ансамбль акордеоністів «Доміно» (кер. Данилюк М.М.); ансамбль гітаристів «Тредо» (кер. Мартем'янова А.В.); Ансамбль народних інструментів «ГРОТЕСК» (кер. Данилюк М.М.). Всі ці колективи приймають участь як у загально університетських, так і у міських та всеукраїнських заходах, міжнародних фестивалях та конкурсах.

2.2.2. Структура та організація кафедри

Професорсько-викладацький склад кафедри музично-інструментальної підготовки складають висококваліфіковані викладачі та концертмейстери.

Завідувач кафедри - Калашник Марія Павлівна, професор, доктор мистецтвознавства, Заслужений діяч мистецтв України.

Матвеева Ольга Олександрівна - доктор педагогічних наук, доцент.

Кузнецова Ольга Олексіївна - доктор філософії, професор.

Данилюк Миколай Миколайович - кандидат педагогічних наук, доцент.

Ніколаєва Ганна Олександрівна-доцент.

Корчагіна Ганна Сергіївна - кандидат педагогічних наук, викладач.

Мартем'янова Амалія Володимирівна - доцент.

Жуков Василій Павлович - старший викладач.

2.2.3. Організація навчального процесу

На кафедрі створена оптимальна структура навчально-методичного забезпечення учбового процесу, що побудована на індивідуальному підході до студента та використанні найбільш ефективних сучасних освітніх технологій. Навчальний процес спрямований на підготовку високопрофесійного спеціаліста, адаптованого до ринку праці. Протягом навчального року студенти приймають участь у концертному та науково-методичному житті університету, проходять навчально-педагогічну, науково-дослідну практику.

Підготовка фахівців здійснюється за освітнім ступенем бакалавр та магістр денною та заочною формами навчання. Підготовка магістрів на кафедрі здійснюється за такими додатковими кваліфікаціями: викладач спеціального музичного інструменту, викладач диригентсько-оркестрових дисциплін; викладач музично-теоретичних дисциплін викладач світової художньої культури, етики та естетики.

2.2.4. Основні методи навчання і викладання, способи оцінювання, які використовуються на кафедрі

У процесі вивчення дисциплін кафедри використовуються різні методи та форми викладання і навчання (індивідуальні заняття, тематичні заняття, лекції-концерти, консультації), а також реалізуються різні форми поточного та підсумкового контролю (розв'язування творчих завдань, написання анотацій, модулі, іспити).

Методи наочно-слухового показу (демонстрація музичних творів), словесні методи (переклад художньо-образного змісту музики в словесну форму); метод "забігання" вперед і "повернення" до вже пройденого матеріалу, метод роздуму, міркування про музику, метод музичного узагальнення.

Методи стимулювання і мотивації навчання студентів, що сприяють розвитку творчих засад особистості майбутнього учителя музичного мистецтва з урахуванням індивідуальних особливостей.

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

-усного контролю: індивідуальне прослуховування, академічний концерт, співбесіди, екзаменаційне прослуховування;

-самоконтролю: уміння самостійно проаналізувати, цінити виконання творів програмного репертуару, самоаналіз.

Критерії оцінювання якості навчання охоплюють:

- практичну частину (виконання музичних творів за вимогами до модулів передбачає: 1) рівень складності; 2) достатній рівень технічної досконалості, яка демонструється під час виконання твору; 3) стилістичну відповідність музично-виразних засобів твору (темпоритм, агогіка, звукоутворення, педалізація) їх виконавському втіленню; 4) вміння охопити форму цілком; 5) артистизм, що демонструється під час виконання.

2.2.5. Позааудиторна робота

Викладачі кафедри музично-інструментальної підготовки упродовж усього навчального року залучають студентів до участі в концертній, культурно-виховній діяльності університету, міста та області, Всеукраїнських конкурсах студентських наукових робіт, творчих конкурсах та олімпіадах, дослідницькій роботі за різними напрямками музичного мистецтва в рамках учбових дисциплін.

Кафедра проводить Міжнародний музичний конкурс-фестиваль «Fortissimo», Міжнародний конкурс виконавців на народних інструментах «Арт-Домінанта», Міжнародна науково-методична конференція “Музично – просвітницька діяльність педагога в системі вищої музичної освіти” (Ukr. «ЕРТА») спільно з Асоціацією піаністів-педагогів Європи.

2.2.6. Впровадження новітніх технологій

На кафедрі широко використовуються інноваційні засоби навчання, зокрема мультимедіа технології, які є максимально інформативними,

мобільними та компактними як для викладача, так і для студента. Вони дозволяють навчатись дистанційно, використовуючи відлучені носії інформації (CD та DVD-диски, флеш-карти).

Велику популярність в останні роки набуло дистанційне навчання. Викладачами кафедри розробляються дистанційні.

2.3.1. Історія створення кафедри та загальна інформація про кафедру вокальної культури і сценічної майстерності вчителя.

Кафедра вокальної культури і сценічної майстерності вчителя ХНПУ імені Г.С. Сковороди була заснована у 2012 році у результаті реорганізації кафедри теорії та методики мистецької освіти та вокально-хорової підготовки вчителя з метою вивчення та збереження національних вокальних традицій, формування сценічної майстерності, розкриття виконавських, акторських та режисерських здібностей, творчо-сценічну реалізацію студентської молоді, популяризацію вокального мистецтва, кращих зразків світової та вітчизняної музичної культури.

В основу концепції діяльності кафедри покладено державні стандарти вищої освіти, враховано основні принципи інтеграції вищої освіти в Україні у Європейський освітянський простір, а також реальні потреби практиків щодо формування у випускників певних компетенцій.

Діяльність колективу кафедри спрямована на ефективне функціонування згідно з провідними освітніми і мистецькими тенденціями, організацію та вдосконалення шляхів покращення навчальної, навчально-методичної, інноваційно-наукової, музично-виконавської та організаційно-виховної роботи, а також забезпечення необхідних умов функціонування і модернізації, розвиток змісту фахової підготовки майбутніх вчителів музичного мистецтва та викладачів вокалу.

Кафедра забезпечує викладання таких дисциплін, як: «Україна: історія і сучасні реалії (Істрія української культури)», «Постановка голосу», «Практикум за кваліфікацією», «Методика викладання дисциплін кваліфікації», «Ансамблеве музикування за кваліфікацією».

На кафедрі затверджено тему наукових досліджень: «Музичне виховання засобами вокального та ораторського мистецтва», у контексті якої викладачі мають певні наукові доробки.

Викладачі кафедри керують науково-дослідною роботою студентів-магістрантів. Під їх керівництвом молоді фахівці приймають активну участь у загально-університетських науково-методичних та науково-практичних конференціях.

2.3.1. Структура та організація кафедри.

З 2012 р. керівництво кафедрою здійснює доктор педагогічних наук, професор Ткаченко Т.В.

Науково-педагогічний склад кафедри налічує 7 працівників:

Ткаченко Т.В. – д.пед.н, професор, завідувач кафедри;
Кузьмичова В.А. – к.пед.н., доцент;
Слепцова О.В. – к.пед.н., доцент;
Ткаченко М.О. – к.пед.н., доцент кафедри;
Харченко І.І. – доцент кафедри;
Давидович Л.В. – доцент кафедри;
Лавренів О.І. – викладач кафедри
Навчально-методичний персонал кафедри налічує 4 концертмейстерів:
Беспалова Л.М.,
Богачова-Білоус Т.Ю.,
Орлова Н.М.,
Семерніна І. М.;
Зав. кабінетом кафедри Бельська Н.М.;
Старший лаборант кафедри Федотова О.Л.;
Лаборант кафедри Соколова О.Г.

До складу кафедри входить кабінет нотно-музичної літератури. Зав. кабінетом Федотова О.Л.

Кабінет нотно-музичної літератури має задачу забезпечення викладання на факультеті мистецтв профільних дисциплін. забезпечує відповідні навчальні умови для самопідготовки та виховання студентів. Кабінет має нотний і книжковий фонди навчально-методичної, довідкової та наукової літератури, фахові періодичні видання, CD-DVD-диски. Всього понад 8000 екземплярів.

2.3.3. Організація навчального процесу.

Головна мета освітньої діяльності кафедри полягає у підготовці та випуску конкурентоспроможних фахівців з музичного мистецтва (вокально-виконавська складова), що набули знань та навичок відповідно до загальнодержавних і міжнародних критеріїв та стандартів вищої освіти.

Зазначене потребує від викладачів кафедри забезпечення високого науково-теоретичного, методичного і професійного рівня викладання та інноваційного супроводу навчального процесу.

Навчальний процес здійснюється у таких формах: навчальні заняття, самостійна робота студентів, практична підготовка, контрольні заходи.

Основними видами навчальних занять є:

- лекція;
- практичне (семінарське);
- індивідуальне заняття.

Індивідуальні заняття з «Постановки голосу» здійснюються на основі єдності вокального, загально-музичного і художнього розвитку студентів, підвищення їх культурного рівня, формуванню самосвідомості.

Під час проведення занять визначається тип співацького голосу студента; вивчається навчальний матеріал з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей студента; встановлюється взаємозв'язок усіх

структурних компонентів індивідуального заняття (психологічна підготовка студента до процесу співу, робота над вокально-технічними вправами, вивчення вокалізів, закріплення набутих навичок у процесі роботи над вокальними творами, домашнє завдання); приділяється увага свідомому володінню активним вокальним слухом, опануванню принципами вокальної педагогіки та спеціальною вокально-методичною літературою.

Викладачі мають власні розробки лекційних і практичних матеріалів, володіють новітніми методами і прийомами викладання дисциплін, які застосовують під час проведення занять.

Професорсько-викладацький склад кафедри вдало поєднує науково-педагогічну та методичну роботу за напрямками:

1. Участь професорсько-викладацького складу в університетських, міжвузівських та міжнародних наукових конференціях та дослідженнях.

2. Участь професорсько-викладацького складу в науково-методичних семінарах кафедри.

3. Керівництво студентськими науковими роботами.

4. Надання науково-консультативної допомоги у підготовці до державних екзаменів.

5. Розробка тематики студентських наукових досліджень.

6. Забезпечення участі студентів у науково-практичних конференціях.

2.3.4. Основні методи навчання і викладання, способи оцінювання, які використовуються на кафедрі.

Для реалізації змісту освіти на кожному його рівні педагогу вищого навчального закладу потрібно володіти певними методами навчання. Від рівня володіння ними залежить і рівень педагогічної майстерності викладача, ефективність навчально-виховного процесу загалом.

Основними методами навчання, що використовуються на кафедрі є:

- *методи організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності* (пояснення, показ, розповідь, бесіда, робота з нотною літературою; ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження, вправи, практичні роботи);

- *методи стимулювання навчальної діяльності* (навчальна дискусія, забезпечення успіху в навчанні, створення ситуації інтересу у процесі викладення, створення ситуації новизни, опора на життєвий досвід студента; стимулювання обов'язку і відповідальності в навчанні);

- *методи індивідуальної навчально-дослідної роботи* (реферування книг, написання рефератів, складання есе, культурологічних message, підготовка відео-презентації, арт-повідомлень тощо).

За джерелами передавання і характером сприймання інформації викладачами кафедри використовуються *словесні* (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія), *наочні* (ілюстрування, демонстрування), *практичні методи* (підготовчі, пробні, тренувальні, творчі

(тренінги, мімічні та пантомімічні колорування, пластичні та мімічні імпровізації, конструювання моделі поведінки образу, драматизації тощо).

Також на заняттях передбачається використання *активних методів* навчання (моделювання професійних ситуацій, рольові ігри, проведення

«круглих столів» тощо), орієнтованих на особистість студента, на його активну участь у саморозвитку, отримання якісних знань, професійних умінь, творче рішення конкретних проблем.

Педагогічний контроль здійснюється з дотриманням вимог об'єктивності, індивідуального підходу, систематичності і системності, всебічності та професійної спрямованості.

Оцінювання здійснюється під час проведення семінарських занять і має на меті перевірку рівня засвоєння студентами навчального матеріалу дисциплін. Використовуються: *методи усного* (індивідуальне та фронтальне опитування, бліц-опитування); *письмового контролю* (тестування, написання контрольних робіт тощо). Також формами контролю є складання модулів, заліків та іспитів. При оцінці знань враховується старанність, успіхи в оволодінні вміннями і навичками, відвідування занять.

2.3.5. Позаурочна робота.

Викладачами кафедри здійснюється культурно-освітню робота, активно ведеться просвітницька та концертну діяльність. Високими є мистецькі досягнення викладачів та студентів кафедри: участь у Міжнародному фестивалі - конкурсі мистецтв «Покори сцену – 2016» ; XIII Міжнародному фестивалі вокально-інструментальної творчості «Пісня на БІС - 2016»; Регіональному фестивалі-конкурсі вокальної музики, присвячений пам'яті народної артистки УРСР Оксани Петрусенко; XXI міжнародному конкурсі-фестивалі мистецтв «Співограй»; V Міжнародному фестивалі-конкурсі мистецтв «DanceSong Fest – 2016; XIV Міжнародному студентському фестивалі-конкурсі «Барви осені» та

Викладачі кафедри задіяні як куратори.

Доц. Ткаченко М.О. – куратор 31 академічної групи.

2.6. Впровадження новітніх технологій.

Викладачами факультету активно використовуються сучасні технології навчання під час проведення лекційних, практичних, семінарських занять, застосовуються сучасні програмні продукти, Internet-ресурси, сучасні засоби презентації - візуальне супроводження занять у вигляді фільмів, роликів, кольорових слайдів тощо. Використання вищеназваних технологій навчання сприяє більш ефективному засвоєнню матеріалу, формує у студентів відповідальність, вміння розробляти пропозиції, обґрунтовувати прийняття управлінських рішень, працювати в колективі, активізує студентів до творчого та системного підходу у вирішенні навчальних, наукових і практичних завдань.

4. Підготовка студентів за освітнім рівнем «бакалавр»

4.1.1. Перелік навчальних дисциплін, які забезпечує кафедра теорії і методики мистецької освіти та диригентсько-хорової підготовки вчителя

№ з/п	Назва дисципліни	Спеціальність
1.	Елементарна теорія музики і сольфеджіо	014 Середня освіта (Музичне мистецтво)
2.	Історія зарубіжної музики	014 Середня освіта (Музичне мистецтво)
3.	Історія української музики	014 Середня освіта (Музичне мистецтво)
4.	Хоровий клас	014 Середня освіта (Музичне мистецтво)
5.	Хорове диригування	014 Середня освіта (Музичне мистецтво)
6.	Основний музичний інструмент (бандура)	014 Середня освіта (Музичне мистецтво)
7.	Гармонія	014 Середня освіта (Музичне мистецтво)
8.	Хорознавство	014 Середня освіта (Музичне мистецтво)
9.	Методика музичного виховання з практикумом	014 Середня освіта (Музичне мистецтво)

4.1.2. Перелік навчальних дисциплін, які забезпечує кафедра музично-інструментальної підготовки

№ з/п	Назва дисципліни	Спеціальність
1.	Основний музичний інструмент	014 Середня освіта (Музичне мистецтво)
2.	Додатковий музичний інструмент	014 Середня освіта (Музичне мистецтво)
3.	Оркестровий клас	014 Середня освіта (Музичне мистецтво)

4.1.3. Перелік навчальних дисциплін, які забезпечує кафедра вокальної культури та сценічної майстерності

№ з/п	Назва дисципліни	Спеціальність
1.	Постановка голосу	014 Середня освіта (Музичне мистецтво)
2.	Україна: історія і сучасні реалії (історія української культури)	014 Середня освіта (Музичне мистецтво)

4.2.1. Анотації навчальних курсів, які забезпечує кафедра теорії і методики мистецької освіти та диригентсько-хорової підготовки вчителя.

Анотація до навчального курсу «Хорознавство»

Дисципліна «Хорознавство» входить до нормативної частини навчального плану підготовки фахівців освітнього рівня «бакалавр», галузі знань 01 Освіта, спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво).

Метою викладання навчальної дисципліни є розвиток професійної компетентності та вокально-хорової культури майбутніх учителів музичного мистецтва, зокрема понять «хор», «стрій», «ансамбль», «основні виконавські напрями теоретичних основ хорового мистецтва», а також оволодіння студентами організаційно – творчими та методичними принципами та прийомами роботи з хоровим колективом; навичок перекладення хорових та сольних вокальних творів для різних складів хору.

Анотація до навчального курсу «Історія зарубіжної музики»

Дисципліна «Історія зарубіжної музики» входить до нормативної частини навчального плану підготовки фахівців освітнього рівня «бакалавр», галузі знань 01 Освіта, спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво).

Дисципліна передбачає виховання музичної культури майбутніх учителів музичного мистецтва, формування у них творчого мислення, здатності самостійно інтерпретувати музичні твори, дотримуючись традицій європейської музичної культури. У процесі вивчення історії зарубіжної музики студенти мають оволодіти знаннями щодо етапів розвитку зарубіжної музики, відомостями про музичну діяльність видатних композиторів, особливостей національних традицій європейського музичного мистецтва. Важливим завданням дисципліни є оволодіння студентами вміннями здійснювати класифікацію жанрів, видів, форм, категорій музичного мистецтва, обґрунтовувати власну думку у професійних дискусіях.

Анотація до навчального курсу «Методика музичного виховання з практикумом»

Дисципліна «Методика музичного виховання з практикумом» входить до нормативної частини навчального плану підготовки фахівців освітнього рівня «бакалавр», галузі знань 01 Освіта, спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво).

Метою викладання навчальної дисципліни «Методика музичного виховання з практикумом» є виховання творчої особистості майбутнього вчителя музичного мистецтва, професіонала художньо-естетичної галузі,

здатного до саморозвитку та фахового зростання, який вмiє на високому рiвнi організувати й провести урочну, позакласну та позашкiльну роботу, розвинути у школярiв почуття прекрасного у життi та мистецтвi.

В процесi засвоєння дисциплiни студенти мають засвоїти знання у галузi теорiї i практики музичного виховання школярiв, сформувати практичнi умiння i навички проведення організації музичного навчання в загальноосвітньому навчальному закладi; розробляти розгорнутi плани-конспекти урокiв з музичного мистецтва для рiзних вiкових груп школярiв; аналізувати уроки з музичного мистецтва.

Анотація до навчального курсу «Хорове диригування»

Дисциплiна «Хорове диригування» входить до нормативної частини навчального плану пiдготовки фахiвцiв освітнього рiвня «бакалавр», галузi знань 01 Освіта, спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво).

Метою викладання навчальної дисциплiни «Хорове диригування» є пiдготовка студентiв до управління хоровим співом в умовах iндивідуальних занять, пiдготовка майбутнiх учителiв до організації та проведенню вокально-хорової дiяльностi у класнiй та позакласнiй роботi загальноосвітньої школи; виховання у студентiв професiйних вмiнь та навичок спiву у хорi; вивчення кращих зразкiв хорового мистецтва.

В процесi навчання у класi хорового диригування студенти мають засвоїти принципи добору хорового репертуару вiдповiдно рiзних стилiв, жанрiв з урахуванням особливостей iх сприймання аудиторiєю, а також оволодiти диригентськими, вокально - iнструментальними, загально виконавськими (артистичними, виконавської надiйностi) умiннями.

Анотація до навчального курсу «Iсторiя української музики»

Дисциплiна «Iсторiя української музики» входить до нормативної частини навчального плану пiдготовки фахiвцiв освітнього рiвня «бакалавр», галузi знань 01 Освіта, спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво).

Анотація навчального курсу «Iсторiя української музики» має виховувати досвід емоційно - цiннiсного ставлення студентiв до надбань української музики, формувати iх знання стосовно змiсту перiодiв становлення i професiоналiзацiї музичного мистецтва, зародження i визрiвання його основних жанрiв. Майбутнi вчителi музичного мистецтва у процесi вивчення дисциплiни мають засвоїти вiдомостi щодо музичної культури Київської Русi, досягнень музичного мистецтва у перiодi з 14-19 сторiччя, творчостi видатних українських композиторiв 20 ст., представникiв української дiаспори. Студенти оволодiватимуть умiннями роботи з навчальною, науково - мистецтвознавчою лiтературою, створювати доповiдi, вiдео презентацiї, пiдготовки тез, статей для виступiв на наукових конференцiях.

Анотація до навчального курсу «Елементарна теорія музики і сольфеджіо»

Дисципліна «Елементарна теорія музики і сольфеджіо» входить до нормативної частини навчального плану підготовки фахівців освітнього рівня «бакалавр», галузі знань 01 Освіта, спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво).

Навчальна дисципліна «Елементарна теорія музики і сольфеджіо» викладається на першому курсі мистецького факультету і забезпечує формування у студентів теоретичної та практичної слухової підготовки для подальшої успішної професійної діяльності.

Студенти повинні знати: зміст даного курсу, який забезпечує усвідомлене сприйняття та вокально - хорове інтонування музичних фраз, речень та музичних творів у цілому; теоретичні та практичні основи, що необхідні для діяльності педагога - музиканта; методи розвитку музичного слуху, музичного мислення. Необхідно вміти сольфеджувати одноголосні, двоголосні музичні приклади; записувати музичні диктанти одноголосні, в академічній манері; проводити слуховий аналіз (визначати на слух елементи музичної мови, гармонічні послідовності); використовувати отримані навички до курсів, які вивчаються паралельно.

Анотація до навчального курсу «Основний музичний інструмент (бандура)»

Дисципліна «Основний музичний інструмент (бандура)» входить до нормативної частини навчального плану підготовки фахівців освітнього рівня «бакалавр», галузі знань 01 Освіта, спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво).

Метою викладання навчальної дисципліни «Основний музичний інструмент (бандура)» є: виховання висококультурних, широко освічених і підготовлених до фахової та музично-просвітницької діяльності учителів музики загальноосвітніх шкіл, які володіють навичками гри на музичному інструменті (бандура), здатні розкрити художньо-образний зміст музичних творів, мають необхідний досвід самостійної роботи з педагогічним та концертним репертуаром й готові до практичної виконавської та педагогічної діяльності.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Основний музичний інструмент (бандура)» є: вільне володіння музичним інструментом (бандура) під час виконання сольних творів; уміння самостійно і художньо розкривати зміст музичного твору засобами музичної виразності; володіння необхідними навичками роботи над педагогічним репертуаром та методикою викладання на музичному інструменті (бандурі), враховуючи специфіку роботи у загальноосвітній школі та педагогічному коледжі; виховання навичок самостійної роботи над музичним твором у процесі гри на бандурі; робота

над репертуаром, який включено у шкільні програми з прослуховування музики для бандури; підготовка до музичного просвітництва, проведення тематичних лекцій-концертів бандурного мистецтва.

Анотація до навчальної дисципліни «Хоровий клас»

Дисципліна «Хоровий клас» входить до нормативної частини навчального плану підготовки фахівців освітнього рівня «бакалавр», галузі знань 01 Освіта, спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво).

Метою викладання навчальної дисципліни «Хоровий клас» є формування гармонійно розвиненої особистості; створення умов для розкриття і розвитку творчого потенціалу кожного студента

Основними завданнями вивчення дисципліни «Хоровий клас» є формування інтересу до хорового співу та диригентської діяльності; вироблення у студентів навичок професійно-художнього виконання творів; розвинення слухових здібностей, вокально-хорових навичок, необхідних для роботи з хоровим колективом; вивчення різних стилів і жанрів хорової музики, знайомство з принципами підбору хорового репертуару.

Після закінчення навчання, згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні знати систему вокально-хорового навчання; найкращі зразки творів а cappella та з супроводом вітчизняних, зарубіжних та сучасних авторів; різноманітні жанри хорової музичної культури та вміти володіти навичками співу в хоровому колективі; технічними навичками співу в хоровому колективі; засобами художньої виразності; вміти інтерпретувати хоровий твір; володіти навичками аналізу хорових творів.

Анотація до навчальної дисципліни «Гармонія»

Навчальна дисципліна «Гармонія» входить до нормативної частини навчального плану підготовки фахівців освітнього рівня «бакалавр», галузі знань 01 Освіта, спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво).

Дисципліна «Гармонія» спрямована на вивчення організації звукової тканини по вертикалі та горизонталі, її внутрішніх закономірностей і зв'язків, розглядає процеси розвитку та логіки становлення музики. Вивчення дисципліни «Гармонія» створює основу для професійного сприйняття та аналізу музики, які невід'ємно пов'язані з різноманітними видами творчої діяльності майбутніх вчителів музики. Торкаючись широкого спектру музичних явищ, «Гармонія» не тільки збагачує кругозір студентів, але як практично орієнтована дисципліна сприяє виробленню конкретних технічних навичок.

Метою викладання навчальної дисципліни «Гармонія» є вивчення основних закономірностей гармонії, розвиток гармонічного слуху, стимулювання інтересу до творчості, виявлення композиторських здібностей.

У процесі вивчення дисципліни «Гармонія» студенти мають оволодіти практичними навичками правильної гармонізації мелодії та басу, гри

акордових послідовностей на фортепіано; гармонічного аналізу; вмінням транспонування невеликого твору, практично використовувати теоретичні знання у виконавській практиці.

4.2. Анотація навчальних курсів, які забезпечує кафедра музично-інструментальної підготовки

Анотація до навчальної дисципліни «Основний музичний інструмент»

Дисципліна «Основний музичний інструмент» входить до нормативної частини навчального плану підготовки фахівців освітнього рівня *«бакалавр»*, галузі знань 01 Освіта, спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво).

Метою викладання навчальної дисципліни є виховання висококультурних, широко освічених і підготовлених до фахової та музично-просвітницької діяльності учителів музики загальноосвітніх шкіл, які володіють навичками гри на музичному інструменті, здатні розкрити художньо-образний зміст музичних творів, мають необхідний досвід самостійної роботи з педагогічним та концертним репертуаром й готові до практичної виконавської та педагогічної діяльності.

Анотація до навчальної дисципліни «Додатковий музичний інструмент»

Дисципліна «Додатковий музичний інструмент» входить до нормативної частини навчального плану підготовки фахівців освітнього рівня *«бакалавр»*, галузі знань 01 Освіта, спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво).

Метою вивчення курсу є виховання висококваліфікованих музикантів, що володіють основними навичками гри на музичному інструменті, здібних розкрити художній зміст творів за допомогою відповідних засобів музичної виразності, що мають необхідні навички самостійної роботи над педагогічним та концертним репертуаром, готовим до практичної виконавської та педагогічної діяльності.

Анотація до навчальної дисципліни «Оркестровий клас»

Дисципліна «Оркестровий клас» входить до нормативної частини навчального плану підготовки фахівців освітнього рівня *«бакалавр»*, галузі знань 01 Освіта, спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво).

Метою викладання навчальної дисципліни є формування стійких базових та засвоєння глибоких комплексних знань і навичок колективного музикування засобами оркестру народних інструментів, вміння застосовувати

4.3.2. Анотація навчальних курсів, які забезпечує кафедра вокальної культури і сценічної майстерності вчителя

Анотація до навчальної дисципліни «Постановка голосу»

Викладання дисципліни має за мету: виховання у майбутніх вчителів музичного мистецтва єдності вокально-технічного, художньо-виконавського та педагогічного компонентів . Зміст курсу включає вивчення: основ формування вокальних навичок та типів дихання; різних форм звуковедення та основних понять теорії звукоутворення; основ вокально-виконавської майстерності та художньої виразності; загальних положень та функцій звукоутворюючих органів у процесі співу; навичок кантиленного співу; вокально-технічних вправ . Студенти мають опанувати наступні уміння: самостійно працювати над вокальним твором; володіти голосом на всьому співацькому діапазоні; застосовувати єдинорегістровий спосіб утворення співацького звуку; володіти співацьким диханням, обирати доцільні методи роботи над комплексними вокальними завданнями в процесі формування основних вокально-виконавських умінь.

Анотація до навчальної дисципліни «Україна: історія і сучасні реалії (Історія української культури)»

У більшості країн світу питання культури посідає чільне місце в системі гуманітарних дисциплін, які вивчаються у вищій школі. Загальновідомо, що від гуманітарної освіти значною мірою залежить творчий потенціал особистості. Знайомство як з вітчизняною так і з зарубіжною культурами – невід’ємна частина інтелекту випускника вузу. Саме це обумовлює актуальність навчального курсу «Україна: історія і сучасні реалії (Історія української культури)», робить його матеріали такими, що мають практичне значення для удосконалення культурологічної підготовки студентів мистецьких спеціальностей. Він покликаний формувати науковий світогляд студентської молоді; сприяти творчій активності майбутніх фахівців; виховувати моральні якості майбутнього спеціаліста, готового до примноження матеріальних і духовних цінностей народу. Із запровадженням у вищій школі курсу історії української культури не ставиться завдання зробити студентів професіоналами у царині літератури, образотворчого мистецтва, вокалу, музики, моралі, етики тощо. Розуміння і пізнання історії вітчизняної культури сприяє інтелектуальному, морально-етичному, естетичному та емоційному розвитку майбутнього фахівця, його душі та свідомості. Навчальний курс «Україна: історія і сучасні реалії (Історія української культури)» передбачає вивчення основних процесів її розвитку. Він знайомить студентів з вузловими питаннями історії взагалі та історії культури українського народу; дає уявлення про етапи історичного розвитку; допомагає забезпечити розуміння системного зв’язку всіх складових культури – мистецтва, етнографії, матеріальної культури, наукового знання, усіх форм духовних цінностей. При вивченні дисципліни студенти мають

отримати уявлення про безперервність культурного розвитку, про його закономірності і вплив на формування цивілізованого суспільства та людську особистість, а також усвідомити місце української культури у світовому культурному процесі. Вивчення матеріалу відбувається за основними етапами розвитку культури – від первісного суспільства до сьогодення. Це дає уявлення про поступальний рух людської цивілізації та підвищення рівня матеріальної і духовної культури українського народу. Загальним завданням курсу «Україна: історія і сучасні реалії (Історія української культури)» є сприяння всебічному розвитку студентів як особистостей, підготовка фахівців з високою естетичною культурою, розвиток розумових здібностей та високих моральних якостей, ознайомлення у найбільш концентрованій формі із духовними надбаннями українського народу.

4.3. Навчально-методичне забезпечення

4.3.1. Відомості про комплекс навчально-методичного забезпечення навчальних дисциплін

Найменування навчальної дисципліни згідно з навчальним планом	Інформація про наявність (“+”, “-” або немає потреби)					
	навчального контенту	планів практичних (семінарських занять)	завдань для лабораторних робіт	завдань для самостійної роботи студентів	питань, задач, завдань або кейсів для поточного та підсумкового контролю	завдань для комплексної контрольної роботи
Елементарна теорія музики і сольфеджіо		+	Не має потреби	+	+	
Гармонія		+	Не має потреби	+	+	
Історія зарубіжної музики		+	Не має потреби	+	+	
Історія української музики		+	Не має потреби	+	+	
Хорознавство		+	Не має потреби	+	+	
Методика музичного виховання з практикумом		+	Не має потреби	+	+	

Хоровий клас		+	Не має потреби	+	+	
Хорове диригування		+	Не має потреби	+	+	
Основний музичний інструмент		+	Не має потреби	+	+	
Додатковий музичний інструмент		+	Не має потреби	+	+	
Оркестровий клас		+	Не має потреби	+	+	
Постановка голосу		+	Не має потреби	+	+	
Україна: історія і сучасні реалії (історія української культури)		+	Не має потреби	+	+	

4.3.2. Забезпечення програмами і базами для проходження практики

Найменування практики	Семестр, в якому передбачена практика	Тривалість практики (тижнів)	Інформація про наявність програм практик (“+” або “-”)	Найменування бази для проходження практики	Інформація про наявність угод про проходження практик (дата, номер, строк дії)
Педагогічна практика у школі	3	4	+	Гімназія № 14 м. Харків	Договір № термін дії 5 років
				Гімназія № 45 м. Харків	Договір № 0076-Д/011 від 1.09.14 термін дії 5 років
				ЗОШ № 133 м. Харків	Договір № 0076 – Д/020 від 1.09.14 термін дії 5 років
				ЗОШ № 150 м. Харків	Договір № 10 від 1.09.12 термін дії 5 років
				ЗОШ № 122 м. Харків	Договір № термін дії 5 років

Науково-дослідницька практика	4	4	+	в ХНПУ імені Г.С. Сковороди
Науково-педагогічна практика у ВНЗ	4	4	+	в ХНПУ імені Г.С. Сковороди

4.4. Інформаційне забезпечення

Найменування бібліотеки	Площа (кв. метрів)	Обсяг фондів навчальної, наукової літератури (примірників)	Площа читального залу (кв. метрів), кількість місць	Примітка*
Наукова бібліотека (з 01.09.2016 р.) Харківського національного педагогічного університету ім. Г.С. Сковороди	1100	Загальний обсяг – 763,954 примірника: – Навчальної літератури – 340,265 примірника – Наукової літератури – 70771 примірника	Читальних залів – 6 324 посадочних місця	У стадії розробки

4.4.1. Забезпечення підручниками, навчальними посібниками, довідковою та іншою навчальною літературою

Найменування навчальної дисципліни	Автор підручника (навчального посібника тощо)	Найменування підручника (навчального посібника тощо)	Найменування видавництва, рік видання	Кількість примірників
Основний музичний інструмент	Ніколаєва Г.О.	Методика навчання гри на фортепіано майбутніх вчителів музики: навч. посіб.	Харків : ХНПУ, 2011	91
	Склярів О.Д.	Методика викладання курсу фортепіано: формування і розвиток виконавських навичок студентів : навч. посіб. для вищ. навч. закл. культури і мистецтв	Х. : ХДАК, 2002	1
	Ред. А.Г.Каузовой,	Теория и методика	М. : Владос,	2

	А.И. Николаевой	обучения игре на фортепиано	2001	
	Кубанцева Е.И.	Концертмейстерский класс : учеб. пособие для студ. муз. ф-тов пед. вузов	М. : Академѐя, 2002	3
	Матвеева О.О.	Особенности выполнения фортепианной сюиты Г. Шамо "Картины российских живописцев": метод. рек. для студ. муз.-пед. ф-тв педвузов	Х : ХДПУ, 2001	1
	Алексеев А.Д.	История фортепианного искусства. Часть 1 и 2	М. : Музыка, 1986	1
	Нейгауз Г.	Об искусстве фортепианной игры. Записки педагога	М. : Музыка, 1987	3
	Либерман Е.	Творческая работа пианиста с авторским текстом	М. : Музыка, 1988	2
	Либерман Е.	Работа над фортепианной техникой	М. : Музыка, 1988	1
	Любомудрова Н.	Методика обучения игре на фортепиано	М. : Музыка, 1982	1
	Иовенко З.Н.	Общее фортепиано: вопросы методики	К. : Музична Україна, 1989	
	Коган Г.	Работа пианиста	М. : Музгиз, 1963	1
	Григорьев Л., Платек Я.	Современные пианисты	М. : Сов. Композитор, 1990	2
Додатковий музичний інструмент	Алексеев А.Д.	История фортепианного искусства. Часть 1 и 2	М. : Музыка, 1986	1
	Нейгауз Г.	Об искусстве фортепианной игры. Записки педагога	М. : Музыка, 1987	3
	Либерман Е.	Творческая работа пианиста с авторским текстом	М. : Музыка, 1988	2
	Либерман Е.	Работа над фортепианной техникой	М. : Музыка, 1988	1
	Любомудрова Н.	Методика обучения игре на фортепиано	М. : Музыка, 1982	1
	Иовенко З.Н.	Общее фортепиано: вопросы методики	К. : Музична Україна, 1989	
	Коган Г.	Работа пианиста	М. : Музгиз, 1963	1
	Григорьев Л., Платек Я.	Современные пианисты	М. : Сов. Композитор,	2

			1990	
	Хоткевич Г.М.	Бандура та її можливості	Торонто ; Харків: Глас ; Майдан, 2007	2
	Хоткевич Г.М.	Твори для харківської бандури	Х.: Ексклюзив, 2007	2
	Хоткевич Г.М.	Підручник гри на бандурі	Х.: Глас, 2004	2
	Хоткевич Г.М.	Музичні інструменти українського народу: [монографія]	Х.: [б. в.], 2002	2
Хорознавство	Смирнова Т.А.	Теорія та методика диригентсько- хорової освіти у вищих навчальних закладах : психолого- педагогічний аспект : монографія	Харків : Ліхтар, 2008	1
	Смирнова Т.А.	Вища диригентсько- хорова освіта в Україні: минуле та сучасність: монографія	Х.: Константа, 2002	2
Оркестровий клас	Фортунатов Ю., Барсова И.	Практическое руководство по чтению симфонический процедур. Вып. 1.	М. : Музыка, 1966	1
	Газарян С.С.	В мире музыкальных инструментов	М. : Просвещение, 1985	1
	Гуменюк А.	Українські народні музичні інструменти, інструментальні ансамблі та оркестри	К., 1959.	1
	Каргин А.	Работа с самодетельным оркестром русских народных инструментов	М. : Музыка, 1984	1
	Брасова І.	Книга про оркестр	К. : Музична Україна 1988	1
	Карс А.	История оркестровки	М. : Музыка, 1989	1
	Чулаки М.И.	Инструменты симфонического оркестра	М. : Музыка, 1972	1
	Чунин В.	Современный русский народный орестр	М. : Музыка, 1990	1
Постановка голосу	Аспелунд Д.	Основные вопросы вокально- речевой культуры	М.,1933	
	Варламов А.	Полная школа пеня	М., 1962.	
	Дмитриев Л.Б.	Основы вокальной методики	М., 1996.	

	Дорошок В. Д., Сливацький М.Ю.	Основи вокально-педагогічної творчості вчителя музики	Івано-Франківськ, 2007 р.	
	Гнидь Б.	Історія вокального мистецтва	КНМАУ, 1997.	
	Микиша М.	Практичні основи вокального мистецтва	К. : Музична Україна, 1965.	
	Ткаченко Т.В.	Основи формування професійно-педагогічної культури вчителя музики й співу : навчально-методичний посібник	Харків : Нове слово, 2005	3
	Ткаченко Т.В.	Формування професійно-педагогічної культури вчителя музики й співу : монографія	Харків : ХНПУ ім. Г.С.Сковороди, 2008	4
	Ткаченко Т.В	Постановка голосу майбутнього вчителя музики як складова вокально-звукової культури : посібник	Харків : ХНПУ ім. Г.С.Сковороди, 2009	1
	Ткаченко Т.В	Постановка голоса как средство профессиональной подготовки будущего учителя (научно-методические материалы для студентов и преподавателей)	Х. : ХНПУ, 2000	2
	Ткаченко Т.В	Науково-методичні матеріали постановки голосу 3	Харків : ХНПУ ім. Г.С.Сковороди, 2012	5
	Ткаченко Т.В	Хрестоматія постановки голосу (пісні шкільного репертуару під власний акомпанемент) 3	Харків : Нове слово, 2009	1
	Ткаченко Т.В	Музика наших друзів : Хрестоматія. Пісні для дітей	Харків : ХНПУ ім. Г.С.Сковороди,	2

		дошкільного і молодшого шкільного віку у супроводі фортепіано	2011	
Укл. Голубничий Л.П., Танько Т.П.		Хрестоматія вокально-педагогічного репертуару для студентів викладачів педагогічних навчальних закладів. I частина	Харків : ХНПУ ім. Г.С.Сковороди, 2012	91
Укл. Голубничий Л.П., Танько Т.П.		Хрестоматія вокально-педагогічного репертуару для студентів викладачів педагогічних навчальних закладів. II частина	Харків : ХНПУ ім. Г.С.Сковороди, 2013	89
Укл. Голубничий Л.П.		Хрестоматія вокально-педагогічного репертуару для студентів магістрантів вищих педагогічних мистецьких навчальних закладів освіти. III частина	Харків : ХНПУ ім. Г.С.Сковороди, 2014	90
Укл. Голубничий Л.П., Танько Т.П.		Хрестоматія вокально-педагогічного репертуару : для студентів магістрантів вищих педагогічних мистецьких навчальних закладів освіти. IV частина	Харків : ХНПУ ім. Г.С.Сковороди, 2015	90
Укл. Голубничий Л.П.		Хрестоматія 160 кращих пісень для дітей : вокально-педагогічного репертуару : для студентів викладачів педагогічних навчальних закладів.	Харків : ХНПУ ім. Г.С.Сковороди, 2015	38

		ХІ частина		
	Укл. Голубничий Л.П., Кельна Н.Л., Роман Н.М.	Композитори Харкова – дітям. Хрестоматія для студентів та викладачів педагогічних навчальних закладів освіти. 1 частина	Харків : ХНПУ ім. Г.С.Сковороди, 2010	
	Укл. Голубничий Л.П., Кельна Н.Л., Роман Н.М.	Композитори Харкова – дітям. Хрестоматія для студентів та викладачів педагогічних навчальних закладів освіти. 2 частина	Харків : ХНПУ ім. Г.С.Сковороди, 2011	
	Ред. О.П. Коловский	Анализ вокальных произведений : учебное пособие	М. : Музыка, 1988	2
	Кочеква И., Яковлева А.	Вокальный словарь	Л. : Музыка, 1986	5
	Багадуров В.А.	Очерки по истории вокальной педагогики	М. : Музгиз, 1956	1
	Менабени А.Г.	Методика обучения сольному пению	М. : Просвещение, 1987	10
Історія зарубіжної музики	Друзкин, М.	Історія зарубіжної музики	Москва, 1963.	

5. Підготовка студентів за освітнім рівнем «магістр»

5.1. Перелік навчальних дисциплін, які забезпечує кафедра теорії і методики мистецької освіти та диригентсько-хорової підготовки вчителя

1.	Методологія та методи наукових музично - педагогічних досліджень	014 Середня освіта (Музичне мистецтво)
2.	Теоретико-методологічні основи музичної педагогіки	014 Середня освіта (Музичне мистецтво)
3.	Практикум за кваліфікацією	014 Середня освіта (Музичне мистецтво)
4.	Диригування	014 Середня освіта (Музичне мистецтво)
5.	Хоровий або оркестровий клас	014 Середня освіта (Музичне мистецтво)
6.	Методика викладання дисциплін	014 Середня освіта

	кваліфікації	(Музичне мистецтво)
7.	Науково-дослідницька практика	014 Середня освіта (Музичне мистецтво)
8.	Педагогічна практика	014 Середня освіта (Музичне мистецтво)
9.	Науково-педагогічна практика	014 Середня освіта (Музичне мистецтво)

5.1.2. Перелік навчальних дисциплін, які забезпечує кафедра музично-інструментальної підготовки

№ з/п	Назва дисципліни	Спеціальність
1.	Основний музичний інструмент	014 Середня освіта (Музичне мистецтво)
2.	Хоровий або оркестровий клас	014 Середня освіта (Музичне мистецтво)
3.	Практикум за кваліфікацією (основний музичний інструмент)	014 Середня освіта (Музичне мистецтво)
4.	Методика дисциплін (методика основного інструменту)	викладання кваліфікації викладання музичного
5.	Диригування (оркестрове диригування)	014 Середня освіта (Музичне мистецтво)

5.1.3. Перелік навчальних дисциплін, які забезпечує кафедра вокальної культури та сценічної майстерності вчителя

№ з/п	Назва дисципліни	Спеціальність
1.	Постановка голосу	014 Середня освіта (Музичне мистецтво)
2.	Практикум за кваліфікацією (Викладання вокалу)	014 Середня освіта (Музичне мистецтво)
3.	Методика дисциплін (методика викладання вокалу)	викладання кваліфікації

5.2.1. Анотація навчальних курсів, які забезпечує кафедра теорії і методики мистецької освіти та диригентсько-хорової підготовки

Анотація до навчального курсу «Хоровий клас»

Дисципліна «Хоровий клас» входить до нормативної частини навчального плану підготовки фахівців освітнього рівня «магістр», галузі знань 01 Освіта, спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво).

Метою викладання навчальної дисципліни є комплексне формування педагога, керівника художніх колективів вокально – хорового жанру, який володіє методикою роботи з хором (ансамблем), знає специфіку співацьких манер і виконавських стилів, особливості побудови й співацького розвитку дитячих та дорослих голосів щодо наступної професійної роботи в освітніх закладах різних рівнів акредитації.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні знати: національно - культурні та художні традиції вітчизняного й світового хорового мистецтва; особливості використання хорового мистецтва в системі художньо-естетичного, морального виховання студентів та учнів; основи організаційно-методичної та художньо-постановочної роботи в хорі; особливості підбору вокально-хорових вправ; прийоми вдосконалення виконавської майстерності хору.

У процесі вивчення дисципліни «Хоровий клас» магістри мають навчитися аргументовано висловлювати власні судження та художньо-світоглядні позиції; виявляти здатність до художньо-естетичного та морально-духовного самовдосконалення; аналізувати та моделювати процес вокально-хорової роботи, творчо вирішувати музично-педагогічні завдання; виявляти здібності до реалізації інтерпретації художнього вокально-хорового образу; володіти навичками досягнення основних елементів вокально-хорової техніки; організувати та керувати навчальним процесом у хоровому класі; здійснювати на високому художньому і технічному рівні музично-виконавську діяльність.

Анотація до навчального курсу «Диригування (Хорове диригування)»

Дисципліна «Диригування (Хорове диригування)» входить до нормативної частини навчального плану підготовки фахівців освітнього рівня «магістр», галузі знань 01 Освіта, спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво).

Метою викладання навчальної дисципліни є формування професійних і особистісних якостей майбутнього фахівця, здатного здійснювати у комплексі диригентсько-хорову та аналітичну діяльність, володіти компетентностями вчителя-хормейстера. В процесі опанування даної дисципліни магістр має засвоїти теоретичні та практичні основи хорового диригування; мати цілісне уявлення про функції та діяльність диригента-хормейстера, яка вибудовується на основі фахових знань і вмінь; формувати інтерпретаційні схеми відображення музичного образу; бути готовим до концертно-виконавської діяльності.

Анотація до навчального курсу «Методика викладання дисциплін кваліфікації (Музична педагогіка)»

Дисципліна «Методика викладання дисциплін кваліфікації (Музична педагогіка)» входить до нормативної частини навчального плану підготовки фахівців освітнього рівня «магістр», галузі знань 01 Освіта, спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво).

Мета навчальної дисципліни полягає у формуванні професійної компетентності майбутніх викладачів з музичної педагогіки, його саморозвитку й самоосвіти в професійній галузі, набуття інформаційною групою компетентностей. В процесі курсу здійснюється опанування теоретичними і практичними засадами сучасних технологій мистецької освіти (методологічними принципами, педагогічними умовами, методами та формами викладання, засобами досягнення цілісності навчального процесу, його культуровідповідності і естетичної спрямованості), здійснюється встановлення системних та міждисциплінарних зв'язків між усіма дисциплінами методико-практичного циклу.

Студенти набувають вмінь реалізувати сучасні технології музично-педагогічної освіти, проектувати та моделювати різні форми навчального процесу у вищій школі, виявляти фахову компетентність у різних педагогічних ситуаціях, аналізувати методичну літературу.

Анотація до навчального курсу «Методика викладання дисциплін кваліфікації (методика викладання диригентсько-хорових дисциплін)»

Дисципліна «Методика викладання дисциплін кваліфікації (методика викладання диригентсько-хорових дисциплін)» входить до нормативної частини навчального плану підготовки фахівців освітнього рівня «магістр», галузі знань 01 Освіта, спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво).

Метою викладання навчальної дисципліни є формування фахової компетентності викладача диригентсько-хорових дисциплін на основі вивчення та розкриття теоретичних і практичних основ методики викладання таких диригентсько-хорових дисциплін, як: диригування, хоровий клас, практика роботи з хором, хорове аранжування, читання хорових дисциплін, хорознавство. В процесі опанування даної дисципліни магістр має засвоїти зміст, форми і методи викладання диригентсько-хорових дисциплін, корегувати набуті знання і вміння під час практичного викладання хорових дисциплін, встановлювати системні, міждисциплінарні зв'язки між усіма хоровими дисциплінами.

Анотація для навчального курсу «Науково-педагогічна практика»

Дисципліна «Науково-педагогічна практика»_входить до нормативної частини навчального плану підготовки фахівців освітнього рівня «магістр», галузі знань 01 Освіта, спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво).

Мета практики полягає у оволодінні уміннями використання форм, методів, прийомів і засобів організації навчально-виховної і дослідницької роботи у різних типах освітньо-виховних закладів системи вищої і середньо-спеціальної освіти України, оволодінні новітніми технологіями навчання і виховання у освітніх галузі «Мистецтво», усвідомлення значущості наукових знань, отриманих у процесі теоретичної підготовки, формування умінь розв'язання методико-практичних завдань, які виникають перед викладачами-дослідниками, виховання творчої особистості майбутнього викладача музичного мистецтва, професіонала художньо-естетичної галузі, здатного до саморозвитку та фахового зростання, закріплення умінь наукового дослідження в конкретній професійній діяльності викладача музичного мистецтва, адаптації й утвердження у доцільності обраної

професії, формування соціальної мотивації подальшої навчально-педагогічної діяльності.

Анотація для навчального курсу «Педагогічна практика»

Дисципліна «Педагогічна практика»_входить до нормативної частини навчального плану підготовки фахівців освітнього рівня «магістр», галузі знань 01 Освіта, спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво).

Метою педагогічної практики є удосконалення і поглиблення практичних умінь та навичок проведення уроків музичного мистецтва й позаурочних занять з музики з учнями у середніх закладах освіти. Розвинути вміння використання різних технологій та методик викладання музичного мистецтва, застосування новітніх науково-технічних досягнень на різних рівнях його вивчення та здійснення естетичного виховання учнів. Продовжити ознайомлення з системою виховної діяльності середнього навчального закладу освіти, розвинути уміння і навички проведення різноманітних форм виховної роботи.

Анотація до навчального курсу «Методологія та методи наукових музично-педагогічних досліджень»

Дисципліна «Методологія та методи наукових музично-педагогічних досліджень»_входить до нормативної частини навчального плану підготовки фахівців освітнього рівня «магістр», галузі знань 01 Освіта, спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво).

Метою викладання навчальної дисципліни «Методологія та методи наукових музично-педагогічних досліджень» є поглиблення науково-теоретичного мислення майбутнього вчителя музики, формування його наукового світогляду, що дозволяє здійснювати різноспрямоване науково-педагогічне дослідження, різновекторну музичну освіту, усвідомлено використовувати широкий спектр методологічних підходів до музичної освіти, естетичного виховання учнів. Майбутні вчителі музичного мистецтва мають бути ознайомлені зі змістом системно-синергетичного, аксіологічного, культурологічного, гуманістичного, феноменологічного, герменевтичного методологічних підходів.

Анотація до навчального курсу «Науково-дослідницька практика»

Дисципліна «Науково-дослідницька практика»_входить до нормативної частини навчального плану підготовки фахівців освітнього рівня «магістр», галузі знань 01 Освіта, спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво).

Метою навчального курсу є розширення наукового світогляду студентів, теоретичне опанування мистецької, педагогічної й науково-практичної інформації та її подальше експериментальне опрацювання. Навчальна дисципліна сприятиме усвідомленню змісту понять, «науковий стиль мислення», «педагогічне дослідження», «педагогічний експеримент», «констатувальний експеримент», «формувальний експеримент», «дослідницькі уміння», «креативні уміння», «педагогічні методи», «дослідницькі методи»; формуванню умінь магістрів освіти, вчителів музичного мистецтва здійснювати глибоке і повне наукове дослідження

проблем і завдань сучасної мистецької освіти, навчання, виховання учнів у середніх загальноосвітніх та позашкільних закладах у формах науково-практичного викладу матеріалів дослідження.

Анотація до навчального курсу «Теоретико-методологічні основи музичної педагогіки»

Дисципліна «Теоретико-методологічні основи музичної педагогіки» входить до нормативної частини навчального плану підготовки фахівців освітнього рівня «магістр», галузі знань 01 Освіта, спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво).

Метою навчальної дисципліни «Теоретико-методологічні основи музичної педагогіки» є забезпечення професійної компетентності майбутніх професіоналів освітньої галузі «Середня освіта. Мистецтво», систематизація знань, фактів, способів і форм професійної діяльності вчителя (викладача) музичного мистецтва з теорії та практики мистецької (музичної) педагогіки. Студенти мають бути ознайомлені з історичними аспектами становлення та розвитку системи музичної освіти України у загальноосвітній та вищій школі, з зарубіжним досвідом мистецької освіти та виховання студентів та учнів, змістом та процесуальними основами, специфікою використання інноваційних технологій у системі сучасної мистецької освіти.

Анотація до навчального курсу «Практикум за кваліфікацією (Практикум викладання диригентсько-хорових дисциплін)»

Дисципліна «Практикум за кваліфікацією (практикум викладання диригентсько-хорових дисциплін)» входить до нормативної частини навчального плану підготовки фахівців освітнього рівня «магістр», галузі знань 01 Освіта, спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво).

Метою вивчення курсу є оволодіння сукупністю спеціальних, музично-виконавських, музично-педагогічних, методичних, комунікативних, організаційних умінь та навичок, необхідних для викладання таких диригентсько-хорових дисциплін, як: диригування, хоровий клас, практика роботи з хором, хорове аранжування, читання хорових партитур, хорознавство. У процесі засвоєння даної дисципліни магістр має застосовувати професійно-профільні знання у репетиційній, концертній, педагогічній роботі при вихованні і навчанні музикантів для формування у них естетичних поглядів, тенденцій та художніх смаків, а також використовувати навички з оформлення документації навчально-виховного процесу, управління навчальним закладом й роботи з творчими колективами.

5.2.1. Анотація навчальних курсів, які забезпечує кафедра музично-інструментальної підготовки

Анотація до навчального курсу «Основний музичний інструмент»

Дисципліна «Основний музичний інструмент» входить до нормативної частини навчального плану підготовки фахівців освітнього рівня «магістр», галузі знань 01 Освіта, спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво).

Метою викладання навчальної дисципліни є сприяти формуванню творчої особистості майбутнього вчителя музичного мистецтва, розвивати

професійну самостійність, творчу активність, розширювати музичний кругозір. У процесі засвоєння даної дисципліни магістр має практично опанувати різними жанрами та формами музичних творів різних стилів; опанування різними методами самостійної роботи; вміння створювати власну інтерпретацію на основі точного розуміння нотного тексту та особистого виконавського досвіду.

Анотація до навчального курсу «Хоровий або оркестровий клас» (оркестровий клас)»

Дисципліна «Хоровий або оркестровий клас» (оркестровий клас)» входить до нормативної частини навчального плану підготовки фахівців освітнього рівня «*магістр*», галузі знань 01 Освіта, спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво).

Метою вивчення курсу є оволодіння ґрунтовними системними знаннями, спеціалізовано-професійними компетенціями, особливостями підготовки до організації та управління процесом колективного музикування в оркестрі, вміння застосовувати їх у майбутній диригентсько-викладацькій діяльності. Основними завданнями вивчення дисципліни є: накопичити професійні оркестрові знання, вміння та навички, необхідні для самореалізації в подальшій діяльності викладача музичного мистецтва; удосконалити навички ансамблевої гри в оркестрі; формувати педагогічний репертуар майбутнього керівника навчального оркестру; засвоїти кращі зразки вітчизняної та зарубіжної оркестрової музики.

Анотація до навчального курсу «Практикум за кваліфікацією (основний музичний інструмент)»

Дисципліна «Практикум за кваліфікацією (основний музичний інструмент)» входить до нормативної частини навчального плану підготовки фахівців освітнього рівня «*магістр*», галузі знань 01 Освіта, спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво).

Метою викладання навчальної дисципліни є всебічно сприяти підвищенню професійного рівня педагогічної майстерності та ділової кваліфікації вчителів музичного мистецтва, активізувати особисті творчі можливості, підготувати їх до практичної роботи та забезпечити основними навичками володіння інструментом в необхідному обсязі. Основними завданнями вивчення дисципліни є підбирати високохудожні зразки інструментальної літератури для вивчення з учнями у класах виконавських дисциплін; враховувати у своїй професійній діяльності специфіку вищого навчального закладу; творчо використовувати на заняттях у класі основного музичного інструменту теоретичні знання з історії світового музичного виконавства; використовувати на індивідуальних заняттях зі студентами досвід власної концертно-виконавської діяльності.

Анотація до навчального курсу «Методика викладання дисциплін кваліфікації (методика викладання основного музичного інструменту)»

Дисципліна «Методика викладання дисциплін кваліфікації (методика викладання основного музичного інструменту)» входить до нормативної частини навчального плану підготовки фахівців освітнього рівня «*магістр*»,

галузі знань 01 Освіта, спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво).

Метою вивчення курсу є формування та поглиблення музично-педагогічної компетентності студентів майбутніх викладачів гри на фортепіано. В процесі опанування даної дисципліни магістр має засвоїти педагогічний репертуар; удосконалити вміння використовувати методичну літературу, самостійно працювати з навчальною та нотною літературою, орієнтуватися у нових навчальних посібниках; формування готовності до набуття знань, умінь і навичок у музично-педагогічній галузі.

Анотація до навчального курсу «Диригування (оркестрове диригування)»

Дисципліна «Диригування (оркестрове диригування)» входить до нормативної частини навчального плану підготовки фахівців освітнього рівня «магістр», галузі знань 01 Освіта, спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво).

Метою викладання навчальної дисципліни є формування професійних і особистісних якостей майбутнього фахівця, здатного здійснювати у комплексі оркестрово-хорову та аналітичну діяльність, володіти компетентностями диригента оркестру. В процесі опанування даної дисципліни магістр має засвоїти теоретичні та практичні основи оркестрового диригування; мати цілісне уявлення про функції та діяльність диригенту оркестру, яка вибудовується на основі фахових знань і умінь; формувати інтерпретаційні схеми відображення музичного образу; бути готовим до концертно-виконавської діяльності.

5.2.3. Анотація навчальних курсів, які забезпечує кафедра вокальної культури і сценічної майстерності вчителя

Анотація до навчального курсу «Постановка голосу»

Викладання дисципліни має за мету: методичну підготовку майбутніх викладачів музичного мистецтва до подальшої професійної педагогічної діяльності. Зміст курсу включає : завершення формування основних вокальних, виконавських , методичних умінь і навичок та виконавської культури. Студенти мають опанувати наступні вміння: здійснювати художньо-педагогічний аналіз вокальних творів; застосовувати динаміку звуку необхідну для виразного художнього виконання творів; користуватися кантиленним та речитативним стилями виконання; аналізувати вокальні твори (визначати жанр, характер твору, засоби музичної виразності, форму музичного твору); робити стильову та жанрову інтерпретацію вокальної музики; добирати методичні прийоми для розвитку вокального виконавства та музичної творчості.

Анотація до навчального курсу «Методика викладання дисциплін кваліфікації (методика викладання вокалу)»

Дисципліна «методика викладання дисциплін кваліфікації (вокал)» направлена на вивчення змісту, методів і форм професійної діяльності викладача вокалу. Навчальна дисципліна пов'язана з такими предметами як постановка голосу, практикум за кваліфікацією (вокал), сценічна

майстерність, сценічно-ораторське мистецтво викладача, історія музичного мистецтва, педагогіка та психологія, фізіологія. Метою викладання навчальної дисципліни «Методика викладання дисциплін кваліфікації (вокал)» є: розкриття теоретичних і практичних основ викладання вокалу. Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни «Методика викладання вокалу» є вивчення основних методик викладання вокалу, засвоєння різноманітних методів і прийомів викладання вокалу, виявлення фахової компетентності у різноманітних педагогічних ситуаціях, спонукання до самоосвіти і самовдосконалення, корегування набутих знань і вмінь під час практичних занять, встановлення системних, міждисциплінарних зв'язків між усіма спеціальними вокальними дисциплінами. Після закінчення вивчення дисципліни «методика викладання дисциплін кваліфікації (вокал)», згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні: знати теорію щодо вокальних жанрів, техніки дихання, голосоутворення; принципи співацької установки (поставу корпусу, голови, природну свободу м'язів обличчя, шиї, артикуляційного апарату; основи вірного вокального дихання та м'якої атаки звуку; відомості про формування голосних і приголосних у співі на доступній ділянці діапазону, основні поняття вокалу; критерії якості співацького голосу та вміння володіти основами співацького дихання; високою позицією звучання; опорою звуку; легким голосоведенням без форсування; атаками звуку; кантіленним та речитативним стилями; голосоведенням *legato*, *staccato* та ін., різноманітною динамікою звуку; співацькою артикуляцією та чіткою дикцією; співацькою орфоепією; вміння діагностувати та розвивати вокальний слух.

Анотація до навчального курсу «Практикум за кваліфікацією (вокал)»

Дисципліна «Практикум за кваліфікацією (вокал)» направлена на вивчення змісту, методів і форм практичної роботи викладача вокалу. Дисципліна пов'язана з такими навчальними курсами як постановка голосу, методика викладання вокалу, сценічна майстерність, сценічно-ораторське мистецтво викладача, педагогіка, психологія, музична педагогіка, музична психологія, фізіологія. Метою викладання навчальної дисципліни «Практикум за кваліфікацією (вокал)» є розвиток професійно – педагогічної та виконавської майстерності майбутнього викладача вокалу, поглиблення теоретичних знань та відпрацювання практичних умінь щодо викладання вокалу. Основними завданнями вивчення дисципліни «Практикум за кваліфікацією (вокал)» є розвиток самоорганізації та самоконтролю майбутнього викладача вокалу завдяки швидкості та гнучкості розумових та емоційних дій, цілеспрямованості, ініціативності, творчої активності майбутнього викладача вокалу, поглиблення теоретичних знань щодо викладання вокалу, формування вмінь самостійного аналізу та створення художньо – виконавських інтерпретацій, що передбачає розкриття змісту вокальних творів, знання різних стилів, напрямів і форм вокальної музики, вибір доцільних технічних прийомів виконання, розвиток вмінь діагностування рівня музичного розвитку учнів, корегування їх подальшого розвитку за допомогою вірно обраних методів навчання і виховання. Після закінчення вивчення навчальної дисципліни, згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні: знати історію та теорію викладання вокалу (різні вокальні школи та напрямки), основні методи та прийоми викладання вокалу, психологічні особливості учнів різного вікового періоду

та вмiти аналізувати вокальні твори, створювати художньо – виконавську інтерпретацію, вибирати доцільні засоби виконання вокальних творів, використовувати вірні методи під час роботи з учнями, діагностувати рівень вокальної підготовки учнів та сприяти її подальшому вдосконаленню.

5.3. Навчально-методичне забезпечення

5.3.1. Відомості про комплекс навчально-методичного забезпечення навчальних дисциплін

Найменування навчальної дисципліни згідно з навчальним планом	Інформація про наявність (“+”, “-” або немає потреби)					
	навчального контенту	планів практичних (семінарських) занять	завдань для лабораторних робіт	завдань для самостійної роботи студентів	питань, задач, завдань або кейсів для поточного та підсумкового контролю	завдань для комплексної контрольної роботи
Методологія та методи наукових музично-педагогічних досліджень		+	Не має потреби	+	+	
Диригування		-	Не має потреби	+	+	
Хоровий або оркестровий клас		+	Не має потреби	+	+	
Теоретико-методологічні основи музичної педагогіки		+	Не має потреби	+	+	
Практикум за кваліфікацією		+	Не має потреби	+	+	
Методика викладання дисциплін кваліфікації		+	Не має потреби	+	+	

Ансамблеве музичування за кваліфікацією		+	Не має потреби	+	+	
---	--	---	----------------	---	---	--

5.3.2. Забезпечення програмами і базами для проходження практики

Найменування практики	Семестр, в якому передбачена практика	Тривалість практики (тижнів)	Інформація про наявність програм практик (“+” або “-”)	Найменування бази для проходження практики	Інформація про наявність угод про проходження практик (дата, номер, строк дії)
Педагогічна практика у школі	3	4	+	Гімназія № 14 м. Харків	Договір № термін дії 5 років
				Гімназія № 45 м. Харків	Договір № 0076-Д/011 від 1.09.14 термін дії 5 років
				ЗОШ № 133 м. Харків	Договір № 0076 – Д/020 від 1.09.14 термін дії 5 років
				ЗОШ № 150 м. Харків	Договір № 10 від 1.09.12 термін дії 5 років
				ЗОШ № 122 м. Харків	Договір № термін дії 5 років
Науково-дослідницька практика	4	4	+	в ХНПУ імені Г.С. Сковороди	
Науково-педагогічна практика у ВНЗ	4	4	+	в ХНПУ імені Г.С. Сковороди	

5.4. Інформаційне забезпечення

Найменування бібліотеки	Площа (кв. метрів)	Обсяг фондів навчальної, наукової літератури (примірників)
Наукова бібліотека	1100	Загальний обсяг – 763,954

(з 01.09.2016 р.) Харківського національного педагогічного університету ім. Г.С. Сковороди		примірника: – Навчальної літератури – 340,265 примірника – Наукової літератури – 70771 примірника

5.4.1. Забезпечення підручниками, навчальними посібниками, довідковою та іншою навчальною літературою

Найменування навчальної дисципліни	Автор підручника (навчального посібника тощо)	Найменування підручника (навчального посібника тощо)	Найменування видавництва, рік видання	Кількість примірників
Методологія та методи наукових музично-педагогічних досліджень	Абдуллин Э.Б.	Содержание и организация методологической подготовки учителя музыки в системе высшего педагогического образования: Автореф. дисс. д-ра пед. наук.: 13.00.02,13.00.01	МГПИ.- М., 1991.- 38 с.	
	Антонова О.Є.	Теоретико-методологічні засади навчання обдарованих студентів у педагогічних університетах: дис...д-ра пед. Наук: спец. 13.00.01	Ін-т пед. Освіти і освіти дорослих АПН України.- К., 2008.- 540 с.	
	Бех І.Д.	Вибрані наукові праці. Виховання особистості Том 1.	Чернівці: Букрек, 2015.- 840 с.	
	Бондаревская Е. В.	Гуманитарная методология науки о воспитании	Педагогика. – 2012. - № 7. – с. 3-13.	

	Гончаренко С.У.	Педагогічні дослідження: методологічні поради молодим науковцям	Київ; Вінниця: ДОВ «Вінниця», 2008.- 278 с.	
	Олексюк О.М.	Музична педагогіка Навчальний посібник	К.: КНУКіМ, 2006.- 188 с.	
	Отич О.М.	Мистецтво у розвитку індивідуальності педагога: історичний і методологічний аспекти: монографія	Чернівці: Зелена Буковина, 2007.- 752 с.	
	Рудницька О.П.	Педагогіка: загальна та мистецька Навч. Посібник	К., 2002.- 270 с.	
Основний музичний інструмент	Слюсаренко Т. О.	Бандурне виконавство як явище національної української культури: автореф... канд. мистецтвознавства, спец.: 17.00.03 «Музичне мистецтво»	ХНУМ ім. І. П. Котляревського о. – Харків, 2016. - 20 с.	
	Зінків І. Я.	Бандура як історичний феномен: автореф. дис. д-ра мистецтвознавства: 17.00.13	НАН України, Ін-т мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського. - Київ, 2014. - 35 с.	
	Вишневська С. В.	Еволюція феномену співу в бандурній виконавській традиції: автореферат дис. канд. мистецтвознав.: 17.00.03	Львів. нац. муз. акад. ім. М. В. Лисенка. Львів : [б. и.], 2011. 16 с.	
	Давидов М.	Історія виконавства на народних	Київ : НМАУ ім. П. І. Чайковськ	

	інструментах (Українська академічна школа): Підручник для вищ. та серед. навчальних закладів.	ого, 2005. – 418 с.	
Дмитрук И.	Переложения как жанрово-видовая категория художественного творчества в бандурном искусстве	//Научный вестник украинского университета. – Т. 10 – Москва. – 2006. – С. 150-157.	
Калашник М.П.	Музичний тезаурус : монографія	Харків СПДФЛ Мосякін В.Н., 2013	1
Калашник М.П.	Музичний тезаурус композитора: аспекти вивчення : монографія	Харків СПДФЛ Мосякін В.Н., 2010	1
Ред.. А.Г.Каузовой, А.И. Николаевой	Теория и методика обучения игре на фортепиано	М. : Владос, 2001	2
Лісняк І.	Нові тенденції у сучасному бандурному мистецтві	//Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Кобзарство в контексті становлення української професійної музичної культури». – Київ, 2005. – С. 215-221.	
Лісняк І.	Становлення академізму у бандурному мистецтві ХХ ст.	//Сучасні проблеми художньої освіти в Україні : збірник наукових праць. – Київ : Музична Україна, 2006. – С. 142-150.	
Мандзюк Л.	Ансамблево-виконавська творчість бандуриста: мистецтвознавчий та психолого-	ХДУМ ім. І. П. Котляревського. – Харків, 2007. – 18 с.	

		педагогічний аспекти: автореф. дис. канд. мист-ва.: 17.00.03		
	Мокрогуз І. М.	Теорія аплікатури в сучасному бандурному виконавстві: автореф. канд. мистецтвознавства, спец.: 17.00.03 «Музичне мистецтво»	Х. : ХНУМ ім. І.П. Котляревського, 2011. – 16 с.	
	Ніколенко О. І.	Оригінальна інструментальна бандурна творчість в аспекті жанрово- стильової еволюції: автореферат канд. мистецтвознав., спец.: 17.00.03 - музичне мистецтво	Львів : Львівська нац. муз. акад. ім. М.В. Лисенка, 2011. – 16 с.	
	Панасюк І.	Київська школа професійно- академічного бандурництва. Творча діяльність її фундатора С. В. Баштана	Давидов М. Історія виконавства на народних інструментах (Українська академічна школа): Підручник для вищ. та серед. навчальних закладів. – Київ: НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2005. – С. 204-205.	
Диригування	Корній Л.П.	Історія української музики	Київ-Харків-Нью- Йорк: Видав-во М.П.Коць, 1996. – 314 с.	
	Мартинюк А.К.	Диригування. Навчальний посібник	Мелітополь, 1996.- 125 с.	

Смирнова Т.А.	Теорія та методика диригентсько-хорової освіти у вищих навчальних закладах: психологічні та педагогічні аспекти: Монографія	ХНПУ імені Г.С. Сковороди. – Горлівка: ПП «Видавництво Ліхтар», 2008. – 415 с.	
Соколова А.В.	Дитяча хорова культура Слобожанщини (історично-педагогічний аспект): Монографія	Х.: Видавництво «Федорко», 2012. – 425 с.	
Тушева В.В.	Проблемы интерпретации в исполнительской практике дирижера-хормейстера// Модернизация дирижерско-хоровой подготовки учителя музыки в системе профессионального образования: Сб. науч. тр. / Под ред. М.В.Кревсун	Таганрог: Изд-ва Таганрог.гос.пед.ин-та, 2005. – С.126-132.	
Холопова В.Н.	Музыка как вид искусства: Ч. 1.	М.: Музыка, 1991. – 140 с.	
Шамаєва К.І.	Музична освіта в Україні у першій половині XIX ст.	К., 1996. – 112 с.	
Романовский Н. В.	Хоровой словарь	Л: Музыка, 1980. - 142 с.	
Колесса М.Ф.	Диференційовані жести у диригуванні //Питання диригентської майстерності	К.: Музична Україна, 1980. - С.33-41.	

Хоровий клас	Безбородова Л.А., Алиев Ю.Б.	Методика преподавания музыки в общеобразовательных учреждениях: Уч. пособие для студентов муз. фак. педвузов	М.: Академия, 2002. – 416 с.	
	Болгарський А.Г.	Деякі аспекти формування художньо-творчих вмін у майбутнього вчителя музики // Творча особистість вчителя: проблеми теорії і практики: Зб. наукових праць / ред. кол.: Н.В.Гузій (відп. ред.).	К.: УДПУ, 1997. – С. 290 – 293.	
	Гуренко Е. Г.	Исполнительское искусство: методологические проблемы	К., 1989. – 129 с.	
	Лашенко А.П.	Хоровая культура: аспекты изучения и развития	К.: Музыкальна Украина. – 1989.	
	Медушевский В.В.	Онтологические основы интерпретации музыки Интерпретация музыкального произведения в контексте культур	М., 1994. – С. 3 – 10.	
	Олексюк О.М.	Музична педагогіка : навч. посіб.	К. : Київ.ун-т ім. Б.Грінченка, 2013. – 248 с.	
	Отич О.	Мистецтво у змісті професійної підготовки	Полтава : Інтер Графіка, 2005. – 200 с.	

		майбутнього педагога професійного навчання		
	Падалка Г.М.	Педагогіка мистецтва (Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін).	К.: Освіта України, 2008. – 274 с.	
	Д.К.Кирнавская, Н.И.Киященко, К.В. Тарасова и др.; под ред. Цыпина Г. М.	Психология музыкальной деятельности : теория и практика: Уч. пособие для студентов муз. фак. высш. пед. учеб. заведений	М. : Академия, 2003. – 368 с.	
	Ростовський О. Я.	Теорія і методика музичної освіти: Навч. – метод. Посібник	Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2011. – 640с.	
Теоретико-методологічні основи музичної педагогіки	Козир А. В.	Професійна майстерність учителів музики: теорія і практика формування в системі багаторівневої освіти : [монографія]	К.: НПУ, 2008. - 378 с.	
	Комаровська О.А.	Художньо обдарована особистість: сутність, реалії, розвиток/ О.А. Комаровська: монографія.	Івано-Франківськ:НАП, 2014.-412 с.	
	О.П. Рудницька	Мистецька освіта в Україні: теорія і практика	Суми:СумДПУ ім. А.С. Макаренка, 2010.-255с.	
	Олексюк О. М.	Музична педагогіка: навчальний посібник	К. КНУКіМ, 2006. - 188 с.	
	Падалка Г.М.	Педагогіка мистецтва (Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін)	К.: Освіта України, 2008.- 274 с.	

	Полубоярина І. І.	Професійна підготовка музично обдарованих студентів: теоретико-методичний аспект : [монографія]	Х.: Майдан, 2013. – 395 с.	
	Рудницька О.П.	Педагогіка: загальна та мистецька навч. Посібник	К., 2002.- 270с.	
	Сегеда Н.А.	Професійний розвиток викладача музичного мистецтва: історія, методологія, теорія монографія	Київ: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2011.- 273 с.	
Практикум за кваліфікацією (Практикум викладання диригентсько-хорових дисциплін)	Стулова Т.В.	Хоровой клас	М.: Просвещение, 1988. – 133с.	
	Смірнова Т.А.	Хорознавство (історія, теорія, методика): Навчальний посібник	Харків: ХДПУ, 2000. – 180 с.	
	Семеновский Д.Д., Королева М.В.	Хрестоматія по чтению хоровых партитур: Средние музыкальные учебные заведения. В 5-ти вып. Вып. 2: Произведения для хора в сопровождении фортепиано	М.: Музыка, 2005. – 80 с.	
	Семеновский Д.Д., Королева М.В.	Хрестоматія по чтению хоровых партитур: Средние музыкальные учебные заведения. В 5-ти вып. Вып. 1: Произведения для хора без сопровождения	Музыка, 2005. – 80с.	
	Самарин В.	Хороведение и хоровая аранжировка: Учеб.пособие для студ. высш. пед. учеб.	М.: Издательский центр «Академия», 2002. – 352 с.	

		заведений		
	Попов В., Тихеева Л.	Школа хорового пения (издание второе, исправленное и дополненное)	М.: Музыка, 1986. – Вып. 2 – 159 с.	
	Коломоєць О.	Хорознавство: Навч. посібник.	Київ: «Либідь», 2001. – 168 с.	
	Казачков С. А.	От урока к концерту	Казань: изд-во Казанского ун-та, 1990. – 334 с.	
	Живов В. Л.	Трактовка хорового произведения	М.: Сов. Россия, 1991. – 188 с.	
Методика викладання дисциплін кваліфікації (диригентсько-хорових дисциплін)	Андреева Л.А.	Методика преподавания хорового дирижирования	М.: Музыка, 1969. – 120 с.	
	Асафьев Б. В.	О хоровом искусстве	Л.: Музыка, 1980. – 215 с.	
	Безбородова Л.А.	Дирижирование: Учебное пособие	М.: Просвещение, 1985.- 175 с.	
	Егоров А.	Очерки по методике преподавания хоровых дисциплин: Пособие для педагогов консерваторий	Л.: Музыка, 1958. – 187 с.	
	Медынь Я.	Методика преподавания дирижерско-хоровых дисциплин	М.: Музыка, 1978. – 135 с.	
	Ольхов К.А.	Вопросы теории дирижерской техники и обучения хоровых дирижеров.	Л.: Музыка, 1979. – 200 с.	
	Романовский Н. В.	Хоровой словарь.	Л: Музыка, 1980. - 142 с.	
Ансамблеве музикування за кваліфікацією	Гуральник М. Л.	Організація та керівництво народно-інструментальними колективами: навч.-метод. посібник	К. : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2000. – Ч. I. – 128 с.	
	Ільченко О. О.	Художні основи аматорського народно-оркестрового виконавства : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора мистецтвознавства : спец.	Нац. муз. академія України ім. П. Чайковського. – К., 1996. – 60 с.	17.00.03

		„Музичне мистецтво”		
	Пляченко Т. М.	Методика роботи з музично-інструментальними колективами : навч.-метод. посібник [для студ. мистецького ф-ту пед. університету] [Рекомендовано Мін. освіти і науки України].	Кіровоград : „Імекс-ЛТД”, 2009. – 232 с.	
	Пляченко Т. М.	Підготовка майбутнього вчителя музики до роботи з учнівськими оркестрами та інструментальними ансамблями : [монографія]	Кіровоград : «Імекс-ЛТД», 2010. – 428 с.	
	Польская И. И.	Камерный ансамбль: теоретико-культурологические аспекты : дис. на соискание учёной степени доктора искусствоведения: спец. 17.00.03 „Музыкальное искусство”	Харьк. гос. академия культуры. – Харьков, 2003. – 435 с.	
	Ражников В. Г.	Психология творческого процесса дирижера : автореф. дис. на соискание учёной степени канд. психол. наук : спец. 21960 „Общая психология”	НИИ общей и педагогической психологии АПН СССР. – М., 1973. – 18 с.	
	Шеметов П. Ф.	Школа концертно-дирижёрского искусства	Харьков: „Лівий берег”, 2004. – 302 с.	
	Юцевич Ю. Є.	Музика : словник-довідник	Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2003. – 352 с.	
	Матвеева О.А.	Педагогічна діагностика в системі	Харків: Мачулі, 2015	1

		наукового знання : навч.-метод. посібник		
	Матвеева О.А.	Тести та тестові завдання для діагностики та самодіагностики теоретичної підготовки студентів з дисципліни «Основний музичний інструмент (фортепіано)» : навч.-метод. Матеріали	Харків: Мачулі, 2015	1
	Аніщенко Н.В.	Особливості діагностування музичного сприйняття майбутніх вчителів мистецтвознавчих предметів: монографія	Київ: Ін-т обдарованої дитини, 2014	3
Сучасні музичні інформаційні технології	Горемычкин А.И.	Основы музыкального языка : Учебник-исследование по методике преподавания музыкально-теоретических дисциплин в системе музыкально-педагогического образования (для подготовки магистров)	Мелитополь: Издат. дом Мелит. гор. типогр., 2006	1
Практикум виконавської майстерності викладача музичного мистецтва	Дуда Л. І.	Фольклорні жанри та їх трансформація у творчості для бандури. автореф. дис. канд. мист-ва, спец.: 26.00.01 «Теорія та історія культури»	Івано-Франківськ: ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», 2016. – 22 с.	3
	Дутчак В. Г.	Бандурне мистецтво українського зарубіжжя в національному музично-культурному процесі ХХ - початку ХХІ століть [Текст] : автореф. дис. д-ра	Нац. акад. наук України, Ін-т мистецтвознав., фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського. - Київ, 2014. - 40 с.	

		мистецтвознав.: 17.00.03		
	Губ'як Д. В.	Бандура харківського типу у контексті вдосконалення конструкції інструмента // Наук. зап. Терноп. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка.	Сер. Мистецтвознавство . - 2014. - № 1. - С. 93-103.	
	Черемський К.	Історичний діалог кобзарства і бандурництва як джерело виконавства на автентичних співоцьких інструментах	Матеріали до української етнології. Збірник наукових праць. – Київ, 2004. – Вип. 4 (7). – С. 150-154.	
	Хоткевич Г.	Бандура та її можливості	Торонто-Харьков, 2007. – 89 с.	
	Слюсаренко Т.	Бандурне виконавство в контексті музикознавчої періодики: напрями й тенденції осягнення С. Рахманінов: на зламі століть : збірка матеріалів Міжнародного симпозиуму «С. Рахманінов: на зламі століть» / під ред. канд. мист-ва, проф. НЮА ім. Ярослава Мудрого, засл. діяча мистецтв України Л. М. Трубнікової	Харків : СПДФО Носань В. А., 2006. – Вип. 6. – С. 212-221.	
	Дедюх Л., Р. Гриньків	Давидов М. Історія виконавства на народних інструментах (Українська академічна школа) : Підручник для вищ. та серед. навчальних закладів	Київ : НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2005. – С. 284-285.	

Постановка голосу	Ткаченко Т.В.	Основи формування професійно-педагогічної культури вчителя музики й співу : навчально-методичний посібник	Харків : Нове слово, 2005	3
	Ткаченко Т.В.	Формування професійно-педагогічної культури вчителя музики й співу : монографія	Харків : ХНПУ ім. Г.С.Сковороди, 2008	4
	Ткаченко Т.В.	Постановка голосу майбутнього вчителя музики як складова вокально-звукової культури : посібник	Харків : ХНПУ ім. Г.С.Сковороди, 2009	1
	Ткаченко Т.В.	Хрестоматія з постановки голосу (пісні шкільного репертуару під власний акомпанемент	Харків : Нове слово, 2009	1
	Укл. Голубничий Л.П., Танько Т.П.	Хрестоматія вокально-педагогічного репертуару для студентів викладачів педагогічних навчальних закладів. 1 частина	Харків : ХНПУ ім. Г.С.Сковороди, 2012	91
	Укл. Голубничий Л.П., Танько Т.П.	Хрестоматія вокально-педагогічного репертуару для студентів викладачів педагогічних навчальних закладів. II частина	Харків : ХНПУ ім. Г.С.Сковороди, 2013	89
	Укл. Голубничий Л.П.	Хрестоматія вокально-педагогічного репертуару для студентів магістрантів вищих педагогічних мистецьких навчальних закладів	Харків : ХНПУ ім. Г.С.Сковороди, 2014	90

		освіти. III частина		
	Укл. Голубничий Л.П., Танько Т.П.	Хрестоматія вокально-педагогічного репертуару : для студентів магістрантів вищих педагогічних мистецьких навчальних закладів освіти. IV частина	Харків : ХНПУ ім. Г.С.Сковороди, 2015	90
	Укл. Голубничий Л.П.	Хрестоматія 160 кращих пісень для дітей : вокально-педагогічного репертуару : для студентів та викладачів педагогічних навчальних закладів. XI частина	Харків : ХНПУ ім. Г.С.Сковороди, 2015	38
	Укл. Голубничий Л.П.	Хрестоматія 230 кращих українських пісень вокально-педагогічного репертуару : для студентів-магістрантів вищих педагогічних мистецьких навчальних закладів. VII частина	Харків : ХНПУ ім. Г.С.Сковороди, 2016	
	Ред. О.П. Коловский	Анализ вокальных произведений : учебное пособие	М. : Музыка, 1988	2
	Кочеква И., Яковлева А.	Вокальный словарь	Л. : Музыка, 1986	5
	Багадуров В.А.	Очерки по истории вокальной педагогики	М. : Музгиз, 1956	1
	Менабени А.Г.	Методика обучения сольному пению	М. : Просвещение, 1987	10
Практикум за кваліфікацією	Ткаченко Т.В.	Викладачу вокалу : науково-методичні матеріали для студентів-магістрів та викладачів вищих педагогічних навчальних закладів	Харків : ХНПУ ім. Г.С.Сковороди, 2014	5
	Ткаченко Т.В.	Практикум викладання вокалу.: робоча навчальна програма з навчальної дисципліни	Харків : ХНПУ ім. Г.С.Сковороди, 2009	2

	Ткаченко Т.В.	Основи формування професійно-педагогічної культури вчителя музики й співу : навчально-методичний посібник	Харків : Нове слово, 2005	2
	Ткаченко Т.В.	Постановка голосу майбутнього вчителя музики як складова вокально-звукової культури : посібник	Харків : ХНПУ ім. Г.С.Сковороди, 2009	1
Методика викладання дисциплін кваліфікації	Ткаченко Т.В.	Формування професійно-педагогічної культури вчителя музики й співу : монографія	Харків : ХНПУ ім. Г.С.Сковороди, 2008	4
	Ткаченко Т.В.	Постановка голосу майбутнього вчителя музики як складова вокально-звукової культури : посібник	Харків : ХНПУ ім. Г.С.Сковороди, 2009	1
	Ткаченко Т.В.	Програма з навчальної дисципліни «Методика викладання вокалу»	Харків : ХНПУ ім. Г.С.Сковороди, 2008	2
Ансамблеве музикування за кваліфікацією		Українські старовинні ліричні дуети. – Вип. 1	К. : Муз. Україна, 1993	
		Музичні вечори. Вокальні ансамблі	К. : Муз. Україна, 1990	2
	Кос-Анатольський	Зоряна ніч. Вокальні ансамблі	К. : Муз. Україна, 1990	2
	Сост. А. Скульський	Хрестоматія по курсу вокального ансамбля: для пения в супроводженні фортепіано. – Вип. 1	М. : Музыка, 1989	2
	Сост. А. Скульський	Хрестоматія по курсу вокального ансамбля: для пения без супроводження и в супроводженні фортепіано. – Вип. 2	М. : Музыка, 1990	5
	Смирнова Т.А.	Хорознавство (історія, теорія, методика): навч. посіб.	Х.: ХДПУ, 2000	1
	Коломоєць О.М.	Хорознавство: Навч. посібник для студ. вищих навч. закладів	К.: Либідь, 2001	48
	Самарин В.А.	Хороведение и	М.: Академия, 2002	3

		хоровая аранжировка: учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. завед.		
	Пігров К.	Керування хором	К. : 1962	2
Оркестровий клас	Газарян С.С.	В мире музыкальных инструментов	М. : Просвещение, 1985	1
	Гуменюк А.	Українські народні музичні інструменти, інструментальні ансамблі та оркестри	К., 1959.	1
	Каргин А.	Работа с самодеятельным оркестром русских народных инструментов	М. : Музыка, 1984	1
	Брасова І.	Книга про оркестр	К. : Музична Україна 1988	1
	Карс А.	История оркестровки	М. : Музыка, 1989	1
	Чулаки М.И.	Инструменты симфонического оркестра	М. : Музыка, 1972	1
	Газарян С.С.	В мире музыкальных инструментов	М. : Просвещение, 1985	1
	Гуменюк А.	Українські народні музичні інструменти, інструментальні ансамблі та оркестри	К., 1959.	1
	Каргин А.	Работа с самодеятельным оркестром русских народных инструментов	М. : Музыка, 1984	1
	Брасова І.	Книга про оркестр	К. : Музична Україна 1988	1
	Карс А.	История оркестровки	М. : Музыка, 1989	1
	Чулаки М.И.	Инструменты симфонического оркестра	М. : Музыка, 1972	1